

Нарзулло АСАДОВ

ЭҶСОН

Шеърлар, ғазаллар

«Зиё» нашриёти
Ғулистон — 2006 йил.

84(59)6-5 УЗБ. бадиини адабиёти
Шеърлар, Ғазаллар

20 <i>06</i>	Alisher Navoiy nomidagi
<i>A1660</i>	O'zbekiston Mk

1032204
0

© «Зиё» нашриёти

ЗУЛЛИСОНАЙН ИЖОДКОР

Қадимий Ховос қишлоғининг шарқий қисмида тарихий ривоятларга бой Карвонсарой маҳалласи бор. Бу маҳаллада қарийб ярим асрдан бери пиру бадавлат, меҳнат фахрийси, зиёкор, ширинсухан, тожик ва ўзбек тилларида бирдай ашғор ёзувчи зуллисонайн шоир Нарзулло ҳожи Асадов истиқомат қиладилар.

Яқинда Нарзулло бобонинг сулоласи у кишининг табарруқ тўқсон ёшларини тантана қилади. Бу тантаналар Ховос ва атроф қишлоқларда яшовчиларнинг чинакам байрамига айланади. Чунки ҳожи бобо ҳамқишлоқлари учун ота – боболари билан суҳбатдош бўлган инсон, кўҳна тарихнинг вакили, жонли гувоҳи ҳисобланади.

Нарзулло асли Чаканд қишлоғидан бўлиб, Асад қози номи билан эл оғзига тушган, Бухорои шарифда таҳсил олиб қайтган ўқимишли ва зиёли инсон оиласида 1916 йилда дунёга келди. Асад ўғлини Оллоҳдан берилган нарз деб билиб, унга Нарзулло деган исм қўйди. Аслида Нарзулло унга бегона исм эмасди. Қишлоқда мулло Нарзулло Чакандий номи билан шеърини девон яратган назиктабиат шоир бўларди. Умри 40 ёшида бевақт хазон бўлган бу ҳурматли инсон Асаднинг бир қориндан таллашиб тушган туғишган укаси эди. Асад шоир укасини жуда ҳурмат қилар, у билан фахрланар, барвақт оламни тарк этганида беҳад изтироб чеккан эди. Укасига эҳтироми туфайли ўғлига унинг исминини лозим кўрди. Бунини қарангки, яратган эгам Асаднинг ўғлини шоирлик завқи билан, айни вақтда укасидан фарқли ўлароқ узоқ умр билан сийлади.

Нарзулло олти ёшида мактабга бориб, Жўра қори деган муаллим қўлида бир кунгина таҳсил олади. Эртаси куни бой – бадавлат хонадондан, қозининг ўғли, деган тамға билан мактабдан ҳайдалади. Кўп ўтмай Асад қози хонадонидаги барча аъзолар маҳаллий шўро ҳукумати томонидан қувғинга олинди ва улар Ўратепа (ҳозирги Истаравшан) шаҳрига кўчиб кетадилар. Нарзулло шаҳардаги етти йиллик мактабни битириб, бу ерда очилган педбилим юртига ўқишга кирди. Уни тамомлагач, Тожикистондаги турли жойлардаги мактабларда ўқитувчилик қилди. 1936 йилда Тожикистон Маориф вазирлигининг йўлланмаси билан Тошкентга келиб, ўқитувчилар тайёрлаш 3 йиллик олийгоҳига ўқишга кирди ва уни муваффақиятли тамомлади.

Унинг кўнгли жуда ёшлигидан шеърятга ошифта бўлди, қўлидан Ҳофизу Бедиянинг баёзлари тушмасди. Олийгоҳдаги адабий муҳит,

таниқли шоирлар билан мулоқотлар уни шеър машқ қилишга, бадий ижод билан шуғулланишга даъват этди. У ўз машқларини бирга ўқийдиган دوستи, шеър ёзишда бирмунча тажрибалироқ ҳисобланган Боқи Раҳимзодага кўрсатар, унинг маслаҳатлари асосида шеърятнинг сирли оламига тобора чуқурроқ кириб борарди. Боқи Раҳимзода кейинчалик машҳур тожик шоири бўлиб ётишди.

Нарзулло дастлабки шеърларини кўнгил учун ёзар, уларда замон талабига кўра оддий лирик кечинмалар эмас, замон дарди куйланарди. Ўша пайтларда бош кўтараётган гитлерчи фашистларнинг айрич давлатларни ҳорат қилгани барча оқкўнгил кишилар қатори Нарзуллонинг ҳам қаҳру газабини кўзгади ва у фашизмга қарши қурашётган қаҳрамон испан халқига бағишлаб шеър ёзди. Кимнингдир назарига тушиб, «Ўзбекистони сурх» газетасида босилган бу шеър газета таҳририяти таъсис этган махсус мукофотга сазовор деб топилди. Бундан руҳланган шоир бор вужуди билан бадий ижод дунёсига шўнғиди.

Нарзулло ўқини тугатгач, Истаравшандаги ўзи ўқиган ўқитувчилар тайёрлаш билим юртига директор этиб тайинланади. Билим юртига раҳбарлик йиллари жуда кўп шогирдлар етиштиради. Ўтган асрнинг эллагинчи йилларида Асадовлар oilаси Ховосга кўчиб келади ва Нарзулло ака бу ерда ҳам то нафақага чиққан 1976 йилга қадар муаллимлигини давом эттиради. Нафақага чиққач, 32 йил давомида Карвонсарой маҳалласида оқсоқол вазифасида ишлаган Н.Асадов автобус қатновини ташкил этди, ободончиликка қатта ҳисса қўшди.

Отaxon саккиз фарзандни вояга етказди, ўқитди, уйли – жойли қилди. Хайрулло машина бошқарувчи сифатида узоқ йиллар ишлаб, нафақага чиқди, Фарҳод – муҳандис, Лутфулло – иқтисодчи раҳбар, Бахтиёр – қурилиш ташкилотининг бошлиғи, кенжа ўғил Дониёр – фермер, қизлари Роҳатой, Шафоат, Шаҳодатлар – уй бекалари. Тўқсондан ортиқ неваралар – чеваранинг бобоси ҳисобланмиш табаррук отaxon шу кунларда яратганга шукроналар айтиб, фарзандлари меҳри оғушида яшамоқдалар. Энг муҳими, Нарзулло бобо қарилликни бўйнига олиб, қўл қовуштириб ўтирмайди, қўлда қалами, камтарин ижоди билан ҳамон эллигизга наф келтириб турибди.

1. МАНЗИЛИМ ОБОД ЭРУР

ХАТО ҚИЛМА

Кўнгил берса сенга ёринг, анга жабру жафо қилма,
Муҳаббат дарсин ўргангил, бу йўлда ҳеч хато қилма.

Бу ҳаётда сурурли ишқ навосидан баҳра олгил,
Севги тўлиқ юрагингни сен зинҳор бенаво қилма.

Кашф айлагил ўз бахтингни, зеро бунга ҳақлидирсан,
Ғаму андуҳ ичра қолиб, куйиб дилни адо қилма.

Ҳар киши ўз ниятига ҳалол меҳнат бирла етгай,
Фаровон бўлгуси турмуш, нопокликдан садо қилма.

Аё, Нарзий, замонавда тоза иймонлилар бисёр,
Соф виждонга хиёнатни ўзинга ҳеч раво қилма.

ТЎЗИМ БЕРСИН ОЛЛОҲИМ

Ёринг жафоли бўлса, умринг сенинг хазондир,
Сиринг ҳеч кимга айтмай, дилинг садпора, қондир.

Ғар бўлмаса ҳаёли ва сўзамол мулойим,
Тез – тез чиққан низодан кайфиятинг ёмондир.

Шу дамда ҳаёлингдан нелар ўтди, билмадим,
Лекин ҳолинг забундир, ушбу менга аёндир.

Завжанг ота – онангни ҳамда қондошларингни
Кўрса, захрини сочгай, у мисоли чаёндир.

Нарзий айтар: Оллоҳим тўзим берсин ўзинга,
Воз кечмасанг ул ёрдин, рангинг мудом сомондир.

БОЛАНГДАН БОХАБАР БЎЛГИЛ

Биз – бир гуруҳ ҳожилар 1995 йилдан бери тез-тез учрашиб, амри маъруф уюштириб турамыз. Шундай анжуманлардан бирида Гулистон шаҳрининг имом-хатиби: «Дин ниқобига кириб олган айрим ғаламислар ёшларимизнинг онгини заҳарлаб, ёмон оқимларга бошламоқдалар. Ҳушёр бўлайлик, бохабар бўлайлик» деганди. Шу муносабат билан куйидаги сатрларни битдим.

Ота – она, азиз билсанг, болангдан бохабар бўлгил,
Ахлоқига назоратда ҳушёр шому саҳар бўлгил.

Боланг бебош бўлиб ўсса, ҳаловатинг бузар бир кун,
Бу кунни кўрмайин десанг, чин волида, падар бўлгил.

Келиб дунёи фонийга, сен қандайин из қолдирдинг?
Нобакорлар йўлдан урмай, онгига нур солар бўлгил.

Тунда гоҳо қайтмай қолса, қайлардандир кўча – кўйдан,
Ўз пайтида изла, қидир, унга соҳиб назар бўлгил.

Билим олсин бекор юрмай, ўргансин у турли ҳунар,
Кузатмоқлик борасинда уйдан мактаб қадар бўлгил.

Адашган не ёш йигитлар ўлди тоғу дараларда,
Боланг йўлдан ҳеч тоймасин, доим уни алқар бўлгил.

Аё, Нарзий, фарзандларинг танигандир ўз ақлини,
Насиҳатинг невараяю эварангга атар бўлгил.

НАРЗ АЙЛАЙИН ЖОНИМНИ

Жамолингни кўрсатиб, эй, кўзлари хуморим,
Олиб кетдинг ўшал дам инону ихтиёрим.

Мен мискинни сен ғамнок айламоқ бўлдингми, айт,
Не қилайин энди мен, йўқдир бирор қарорим.

Энди мажнунсифатман, ҳолим кўрган ҳайрондир,
Яна бир дийдорлашсак, эшитгил оҳу зорим.

Фироқингда кўз ёшим тўкарман маржон – маржон,
Излаб борайин десам, танимда йўқ мадорим.

Келиб ҳолимни сўргин, тортинма, паривашим,
Зора баланд янграса сен туфайли дил торим.

Саодатли замонда ёқтирганим сен бўлдинг,
Нарз айланин жонимни, эй, суюкли дилдорим.

ДЕВОНА ҚИЛИБ КЕТДИ

Бир ишва бирла жонон ҳайрона қилиб кетди,
Ақлимни олиб пинҳон, девона қилиб кетди.

Ишқида мен бир бемор Мажнуви дашту саҳро,
Айлаб мени ул шайдо, афсона қилиб кетди.

Оҳу фиғонларимдан кўз ёшларим шашқатор,
Ёмғирдек оқодирлар, гирёна қилиб кетди.

Лаъли лаби гунчадир, шакар мисол забони,
Ишқида куйибдирман, бирёна қилиб кетди.

Юз гурбату ситамга, минг ҳаловатсиз дамга,
Дарду балои ғамга ҳамхона қилиб кетди.

Бошимга тушди ғавғо, Нарзий, надир бу савдо,
Зулмига қилмам парво, парвона қилиб кетди.

КЕЛГИЛ, БАҲОР

Марҳабо, кўнглим очарга ястаниб келгил, баҳор.
Зориқиб кутдим сени кўп, айланиб келгил, баҳор.

Ёзу куз, қиш фасли ўтди, олмадинг мenden хабар,
Абри найсон ерни ювсин, ясаниб келгил, баҳор.

Гофил ўлма, пайти меҳнатдир зироат аҳлига,
Еру кўкни яшнатарга шайланиб келгин, баҳор.

Мадҳ этар Нарзий бугун васфингни дилдан чўғ олиб,
Шул боис ҳам дилгинамга бойланиб келгил, баҳор.

КЕЛДИ РАМАЗОН ОЙИ

Кўнгилларда масрурлик , келди яна Рамазон,
Раҳмат нури ёғилди, нурга тўлди хонадон.

Бу — Оллоҳнинг туҳфаси Муҳаммад умматига,
Ихлос — ла пешвоз чиқинг, барча мўмин мусулмон.

Ўттиз кунга меҳмондир муқаддас бу Рамазон
Рўза тутайлик энди қари, ёшу қиз — жувон.

Рамазон кириб келди, ёғилгай хайру эҳсон,
Тоату ибодат — ла тоза сақлансин иймон.

Оғиз бойлаб турайлик биродарлар, биз ҳар тонг,
Неъматингдан ўргилай, оқшом тўкин дастурхон.

Қутлуғ айём кунлари фитри рўза берайлик,
Ўтганларни ёд айлаб, дилдан ўқийлик Қуръон.

Рамазонни эъзозлаб, рўза тутганга қуллуқ,
Нарзий, эслатгил шуни — савобин берар Раҳмон.

КЎЗЛАРИМ ГИРЁН ЭТМА КЎП

Куйдириб ишқ ўтида, бағримни бирён этма кўп,
Ёндириб сўнгақларим, кўзимни гирён этма кўп.

Висолингга етолмасдан минг доду фарёд айла,
Заъфарон бўлди юзим, бемор дилим қон этма кўп.

Тенги топилмас гулсан боғу чаман, гулзоримда,
Эй, маҳлиқо, раҳм айла, сарсон саргардон этма кўп.

Базми ишқинг роҳатидан қилмагил қалбни жудо,
Дилрабо, Нарзий яратган боғни пайҳон этма кўп.

МЕҲРУ МУРУВВАТИ БОР

Фидойи юртбошимнинг адлу адолати бор,
Иймонли златимнинг меҳру муруввати бор.

Мискинларни қўллагай қўли очиқ, ҳимматли,
Нияти пок инсонга чексиз саховати бор.

Пахта, ғалла, дону дун, омбор тўла бугдой ун,
Халқим турмуш тарзида тўқлик аломати бор.

Илму фану маърифат ўсмоқдадир кўп ғоят,
Олим, фозил, дононинг бахту саодати бор.

Ишбилармон замондош — билимдон тадбиркорнинг
Ички — ташқи бозорда минг хил тижорати бор.

Тинчлик истар одамлар, ҳар бирининг дилида
Осойишта яшашга орзу, муҳаббати бор.

Жасур, ботир ўғлонлар ўз юртини қўриқлар,
Ўз бурчларин оқлашга Ватаннинг даъвати бор.

Шарқда, ғарбда Нарзийнинг энди кўпдир дўстлари,
Номаларда уларнинг табаррук дастхати бор.

МАҲАЛЛАМ

Энди енг шимардик биз, ҳали кўп иш қилгаймиз,
Маҳаллани гуллатмоқ бурчимиз деб билгаймиз.

Ватан асли остона — маҳалладан бошланур,
Не янги ўзгариш бор — дарров кўзга ташланур.

Маҳалламиз таърифин айтсам, катга дostonдир,
Карвонсарой бу кунда яшнаб турган бўстондир.

...Хотирамда жонланар олис йиллар садоси,
Қишлоқ аҳлини бошига тушган ташвиш савдоси.

Хув, бир замон эсимда, жуда оғир йил келди,
Ярим тунда Ховосга тўфон ила сел келди.

Ваҳимага тушган эл қалъа томон югурди,
Чодирларни ўрнатиб, неча куну тун кўрди.

Кўп ўтмай Карвонсарой томонга эл йўл тутди,
Ўттиз бешта кўчада кўркем бинолар битди.

Зўринбойнинг уйида илк бор мактаб очилди,
Зиё йўлини Ашуров энг улуғ йўл деб билди.

Сўнг янги мактаб учун янги гиштлар терилди,
Ўша кўркем масканга Неъмат номи берилди.

Гўзал уйлар ва масжид маҳалланинг чиройи,
Яшаш манзилиниг бўлса, бўлсин шундай киройи.

Маҳаллани, дўстларим, обод, тоза тутайлик,
Экиб турли кўчатлар, баҳорларни кутайлик.

Сизга ҳожи Нарзулло тилайди катта омад,
Яшнаган маҳаллада меҳмон бўлинг, марҳамат!

ЯНГИЧА «ЁР-ЁР»

Куёв томон:

– Дарвозангиз олдидан ўтган эдик, ёр – ёр,
Куёв қизнинг юзидан ўлган эди, ёр – ёр.

«Ёр – ёр» айтинг, янгалар, ишлар битсин, ёр – ёр,
Қудалар совчиларни шодон кутсин, ёр – ёр.

«Йўқ» деганда онаси кулган эдик, ёр – ёр,
Қиз боланинг кўнглини олган эдик, ёр – ёр.

Қиз томон:

– Дарвозамиз олдидан ўтибсиз – да, ёр – ёр,
Куёв тўра, жуфтингиз кутибсиз – да, ёр – ёр.

Не қилайлик, икки ёш севишибди, ёр – ёр,
«Бир ёстиққа бош қўйсак», дейишибди, ёр – ёр.

«Йўқ» деганда онаси кулибсиз – да, ёр – ёр,
Рад жавобдан сал хафа бўлибсиз – да, ёр – ёр.

«Ёр – ёр» айтинг, рост экан, кулганингиз, ёр – ёр,
Қизнинг кўнгли борлигин билганингиз, ёр – ёр.

Куёв томон:

– Ўтган гапга салават, бошлайлик тўй, ёр – ёр,
Вақт ўтказиб беҳуда, сурмайлик ўй, ёр – ёр.

Қиз томон:

– Тўй бошлайлик, икки ёш завққа тўлсин, ёр – ёр,
«Ёр – ёр» ёзган Нарзий ҳам омон бўлсин, ёр – ёр.

САРВИ РАВОНИМ КЕЛСА ГАР

Жон фидо қилгум бугун ороми жоним келса гар,
Йўлга меҳрим пояндоз, гунча даҳоним келса гар.

Мен шодланмай нетайин, ташриф буюрса дилдор,
Кулбам нурафшон айлаб, пайванди жоним келса гар.

Тунни тонгга улай, майли, мижжа қоқмай бедор кутиб,
Мен томон бир – бир босиб, сарви равоним келса гар.

Дона – дона тўкилганди соғинганда кўз ёшларим,
Қалбим тўлар севинчларга ширин забоним келса гар.

Аё, Нарзий, интизорлик интиҳоси шодлик бўлур,
Бу бағримга сингиб кетсин, моҳи тобоним келса гар...

НЕ ГУНОҲИ БОР ЭКАН?

**(Амал отига мингач, саломини йўқотиб қўйган собиқ
дўстимга киноя)**

Ҳаётнинг мен ҳастага кўп можароси бор экан,
Дарднинг ҳам жон қасдига анча савдоси бор экан.

Баъзилар оит ичса ҳам: «ўлгунча дўстингман», — дебон,
Курси тегса, бурчдан ортиқ кибр – ҳавоси бор экан.

Пул, амал билсанг, бу – бир тирноқ ичида кирчалик,
Қалтабин, номард учун тенгсиз баҳоси бор экан.

Бенаво, бечора борса, арзига солмас қулоқ,
«Жонга тегди бу авом», — дер, иддаоси бор экан.

Бирга ўсган, бирга юрган дўстларидан кечди у,
Бундан ортиқ не мақсад, не муддаоси бор экан?

Ганжни заҳматлар билан топган кишини мард дегил,
Элнинг ул мардга аталган ҳамд – саноси бор экан.

Дўстга асло хиёнатни раво кўрмас покният,
Нарзийнинг ул дўст олдида қандай гуноҳи бор экан?

ҚИЛ ИБОДАТ ЭРТЛАБ

Бандаи мўмин, туриб, қилгил таҳорат эрталаб,
Офтоб чиқмасдан бурун қилгил таҳорат эрталаб.

Умр ўтар елдай, бўтам, ҳаргиз тутолмайсан уни,
Борадурмиз бир кўни гўру қиёматга қараб.

Холиқи қудрат яратмиш бани одамдан сани,
Ҳақ – тасло талабига қилгил риоят эрталаб.

Ўткинчидир даври даврон, асло мағрур бўлмагил,
Қабристонда ётганларни қил зиёрат эрталаб.

Бечораю муҳтожларни камситиб, хор айлама,
Хайр ила эҳсон бериб, кўрсат саховат эрталаб.

Ёзди Нарзий бу ғазални эзгу бир ният бирла,
Барчамизга насиб этсин ризқ – барокат эрталаб.

БЕМОРЛИГИМ БИЛМАСМИСАН?

Эй, нозли ёр, ишқингда мен бедорлигим билмасмисан?
Кўйингда мен хастадирман, беморлигим билмасмисан?

Неча кунки, тўшак узра азоб чекиб ётмоқдаман.
Боролмасман сен томонга, ночорлигим билмасмисан?

Ҳаловат не, билмай асло номинг айтиб такрор – такрор,
Интиқ бўлиб висолингга мен зорлигим билмасмисан?

Гоҳи тушда ағёр ила юрганнингни кўриб, куйиб,
Дард устига дардим ошар, абгорлигим билмасмисан?

Нарзий ёзган ашъорини қабул этгил хат ўрнида,
Гар топишсак, бизни кутган бахт борлигин билмасмисан?

САДОҚАТЛИ БЎЛГИЛ АНГА

Бир меҳрибон дўстинг бўлса, садоқатли бўлгил анга,
Синовлардан ўта олсанг, кўнгил боғлар у ҳам санга.

Чин дўст топмоқ ғоят мушкул, лек йўқотмоқ осонроқдир,
Минг бор таҳсин ўртадаги риштани ҳеч узмаганга.

Оқил дўстинг пинҳон тутар неки сириг айтар бўлсанг,
Душманинг – чи, иллат излаб, тайёр турар мудом жангга.

Амал отин минар эрсанг, кўпаяжак «қадрдон»лар,
Улар дўстдир сenga эмас, остингдаги ул «саман»га.

Аё, Нарзий, қадр тошгин пок қалблилар даврасида,
Лек ҳушёр бўл, дуч келмагил «дўст» ниқобли Ёсуманга.

ҚОНДОШЛАРИМ

Не бахт, кўпдир менинг азиз қондошларим,
Мудом омон бўлсин жондек жондошларим.

Умр асли муваққатдир, ғаниматдир ҳар фурсати,
Яхши – ёмон кунларимда ёнимдадир ёндошларим.

Хаста ётсам дард туфайли тўшак узра озорланиб,
Йироқ кетмас парвонадир атрофимда кўз – қошларим.

Поёнига етса умрим, асоқашдан айирмасин,
Оғир кунда ярай олсин дақиқадош, ондошларим.

УЯЛГАЙМУ?

Чаман ичра булбул бўлсам, гули раъно уялгайму?
Мадҳ этай деб хониш қилсам, ўшал барно уялгайму?

Нигоҳимиз тўқнаш келса, ол юзлари лоларангдир,
Мажнунини кўрган чоғда сулув Лайло уялгайму?

Ошиқдирман жамолига, тонгдек тиниқ ақлига ҳам,
Дил изҳорим эшитганда кўзи шаҳдо уялгайму?

Унинг ўтли ишқида мен кул бўлдим – ку куйиб, нетай,
Ё шу ҳолга туширган – чун юзи зебо уялгайму?

Насиб этса ширин висол, дийдорлашсак, сўз тополмай,
Қоши камон, кўзи хумор этиб шайдо, уялгайму?

СОҒЛИҚНИ АСРАНГ

Соғлиғингиз асранг, дўстлар, сўнгра армон қилиб юрманг.
Парво этмай насиҳатга, ўзни сарсон қилиб юрманг.

Табобатнинг қудрати ҳам кеч бўлганда ожиз эрур,
Вақт ўтганда надоматда кўп пушаймон қилиб юрманг.

Саломатлик посбонлари огоҳ этса хавф – хатардан
Бўйсунмоқни ортга ташлаб, аҳду паймон қилиб юрманг.

Бош ёстиққа етган чоғда ҳолсизликда, бетобликда,
Кеч қолганда беҳудага дори – дармон қилиб юрманг.

Беморликда озорланиб, шифо истаб турли жойда,
Даво топмоқ мушкул бўлса, дилни вайрон қилиб юрманг.

ҲАЖРИДА

Айтинг ёрга, мен ҳажрида чекдим – ку кўп озорлар,
Ундан ўзга мафтун этмас, бўлдим рости иқрорлар.

Ажаб, менга шайдо бўлган сулувлар ҳам бор экан,
Ҳар куни бир очилгайдир ул гунчаи беорлар.

Ҳатто Фарҳод ишқ ўтида ёнмагандир мен каби,
Қанча – қанча топилдилар томошамга ағёрлар.

Ширингина табассуми кўз ўнгимдан кетмас ҳеч,
Учрашувнинг они яқин, дилим тўла изҳорлар.

Ул санамнинг ҳуснин ёддан чиқармай ошифтаман,
Тунлар бедор кезиб, битдим ажиб, гўзал ашъорлар.

ҚЎЛ ОЧИБ, ОМИН ҚИЛИНГ

Қўл очиб, омин қилинг, устувордир токи дин,
Ҳақ таоло еткурур лўқми ҳалол покидин.

Нафсибадлар тўймайин таомга парвонадир,
Бўкиб ўлса очликдан, дўзахга равонадир.

Виждони соф кишининг фарзанди эмас ҳаром,
Ҳаттоки уйқусинда бўлмагайдир беором.

Обод маҳаллам кўрки масжиди Хастии Умар,
Бунда ҳар қалб одоб – хулқ, қаноатдан нур эмар.

Нарзиё, мадҳ айлагил кимки ғолиб нафсидан,
Қайтаргил очофатни ебтўймаслик касбидан.

КЕТАРМИЗ ОҚИБАТ БИР КҮН

Жаҳон мулкени забт этсак, нетармиз оқибат бир кун?
Гадо, шоҳу пир бўлсак ҳам ўтармиз оқибат бир кун.
Пайт келар, рўзи маҳнарга етармиз оқибат бир кун,
Очиб кўзни, фикр қилсак, кетармиз оқибат бир кун.

Эй, биродар, бу дунёда ҳаёт гўзаллигин билдинг,
Умринг давомида айт – чи, сен кимга яхшилик қилдинг?
Тирикликда гоҳ шод бўлдинг, гоҳо ногоҳ хўп эзилдинг,
Энди ўйлаб, фикр қилсак, кетармиз оқибат бир кун.

Жаҳон айвонига келган барча шоҳу хоқон кетди,
Муродига етиб – етмай жами соҳибқирон кетди,
Турли мақсад бирла яшаб, ҳам яхши, ҳам ёмон кетди,
Баду неклик бирла юрсак, кетармиз оқибат бир кун.

Оламни олган Искандар кетди танҳо бу дунёдан,
Мустафомиз ул пайғамбар кетди танҳо бу дунёдан.
Не – не фотиҳ, ғолиб сарвар кетди танҳо бу дунёдан,
Қанча фурсат яшамайлик, кетармиз оқибат бир кун.

Рустами дoston кетибдур белидан қувват қолмагач,
Ҳоли ночорлар кетибдур бизда мурувват қолмагач,

Дўст кетибдур водариғо, бизда ҳурмат қолмагач,
Нарзиё, ёз кўп ғазал, кетармиз оқибат бир кун.

МИРЛАТИФ БОБОМ ХОТИРАСИГА

Мирлатиф бобомга ўхшар ул Ҳазрати Эшонқули,
Аларнинг пок зотидандир Маҳманосир Шокир ўғли.

Канда қилмай намозни тоат – ибодат чоғида,
Қуръон ўқиб, бобосини ёд айлағайдир гоҳида.

Элга бошлиқ Маҳманосир доимо ҳурматдадир,
Ҳазратқул бобосидек у эъзозу иззатдадир.

Мирлатифнинг пок номи ҳам йўқолмағайдир ҳеч қачон,
Ўз ўғлининг Латиф исми ёдга солади бегумон.

Мирлатифким, мулло Асад бирла яқин ошно эди,
Икковининг ҳар сўзида олам – олам маъно эди.

Ул Эшонқул бобонинг ҳам руҳлари шод бўлғай мудом,
Зеро оталар дўстлиги этмоқдадир бугун давом.

МАРСИЯ

**(Марҳума Собира Насруллоеванинг вафотига бағишлаб
қизи Каромат номидан)**

Дўстларим, найлай, бу кун онажоним кетдилар,
Меҳрибон, мунис, азиз қадрдоним кетдилар.
Дийдор қолди Маҳшаргами, шараф – шоним кетдилар,
Таассуф, бу дунёдан чин посбоним кетдилар.

Сабру тоқат бобида якто эрди онамиз,
Қувонган ҳар онимиз ошно эрди онамиз.
Бизга бош, ҳар бир ишга фидо эрди онамиз,
Дин – мазҳаб бўстонида болзабоним кетдилар.

Қартайган чоғи нетгай мўътабар, мушфиқ отам,
Орқасидан зор йиғлаб, акам тутмишлар мотам.
Эй, худо, қил Саломат, Кароматни жамулжам,
Нетайин, қондошларим, руҳи равсоним кетдилар.

Қайданам волидамиз дардга бўлди мубтало,
Чопдигу тўрт тарафга, топмадик унга даво.
Йўқ экан совуқ ажал келганида ҳеч шифо,
Оҳларим кўкка етгай, жонажоним кетдилар.

Бандаи мўминга бергил сабру тоқат, эй, худо,
Қўлласинлар то қиёмат ҳазрати Одам Ато.
Шод айланг руҳларини ё, Муҳаммад Мустафо,
Ҳамдами ҳамрози мўмин чорёри босафо.
Ҳожи Нарзулло ёзиб, келтирди ҳурматни бажо,
Раҳматингни аяма эй, қодир қудратнамо.

1999 йил, 18 июль.

ФАРЗАНДЛАРИМ

Дўстлар, келинг, бу кун мен тўқсон ёшга етмишам,
Умрим йўли олисдир, кўнгилни тўқ этмишам.

Битта эдим, минг шукр, хўп кўпайди авлодим,
Қанча — қанча невара, эваралар зуредим.

Юрагимга риштадир Хайруллонинг фарзанди,
Меҳрин меҳримга улар Лутфуллонинг дилбанди.

Роҳатой ва Шафоат, Фарҳоджон ҳам ибратли,
Бахтиёру Шаҳодат бир — биридан ҳимматли.

Дониёр менинг кенжам, энди у ҳам бободир,
Ўз бахтидан масрурлик қалбадаги наводир.

Жами ўғил — қизларим, келинларим иттифоқ,
Орасига уларнинг ҳеч ким сололмас нифоқ.

Шукр қилай худога, фарзандлар бахтин кўрдим,
Невара — эваралар эришган тахтин кўрдим.

Қондошлар оқибатли, мамнундирман минг бора,
Илоҳим, ошаверсин аҳилиги тобора.

КАЛИШ ХУСУСИНДА ҲАЖВ

Бир калиш кийдим, нетай, «лаби – лунжи» вайрон экан,
Уни кийиб, йиқилсам гар, кўрганлар ҳам ҳайрон экан.

Қор ёғиб, ер музласа, тойгонларим зўр тамошо,
Мендайн бир мўйсафид изза бўлиб қолгон экан.

Яхшиямки, ёмон ит йўқ Карвонсарой кўчасинда,
Акс ҳолда калиш учиб, камина ҳам сарсон экан.

Қайси нопок қўл ясамиш бундай нобол жуфт матоҳни,
Асли ўзи сифати йўқ, шуа боис ҳам арзон экан.

Аё, Нарзий, учмагил ҳеч паст бўлса гар нарх – навоси,
Виждони йўқ сотувчиси сотган они қочгон экан...

МАНЗИЛИМ ОБОД ЭРУР

Мустақиллик шарофати билан Карвонсарой жамоа аҳли
ҳашар ташкил этиб, ажойиб бир масжидни барпо қилдилар.
Шукроналик ва хотира тариқасида маҳалламиз ободончилигида
иштирок этганларга бағишлаб ушбу мисралар битилди.

Жам бўлиб, қилдик ҳашар, номин Эзгулик атаб,
Минг дуолар айладик фидойиларни мақтаб.

Усталик анжомларин келтирдилар Маҳмадрауф,
Шомгача бўлган ҳашар давомли ҳар эрталаб.

Нормурод, Каримберди, Нуриддин, Бозор келди,
Неъмат, Гадоё бундадир аслаҳасин орқалаб.

Маҳмуди ошпаз бирла Қаҳҳору Маҳмадкарим,
Муродбойсиз елкадош Толиб Азимни еталаб.

Рўзиқул Сангин акам пандини олган экан,
Чорловсиз ҳам келгайдир, ахир у олийнасаб.

Абдуқодир, Абдуқаюм тонгда Хайрулло билан
Йўлга чиққай Алиқул ҳам бемалол мўйлов силаб.

Оқсаниб боргай Ғафур, Карим бобо ёнма – ён,
Ҳайрато, бир қўл ила келгай Назирқул мўралаб.

Нарзиқул Уммат сахий йўлига интиқ бўлиб,
Назарин ташлар Шукуру Маҳмадийга бир қараб.

Бемуродқул, бормагай Раҳмат намозига мудом,
Сўфи Исроиил азонин эшитурмиз боадаб.

Менга мулло Парда – ю Абдурахим ҳамроҳдир,
Йўл юрар асо олиб, Нарзий ибодатга яраб.

Маҳманосир, Мазамқул, Исоқ бобо, Хўжақул,
Абдулрахим, Хайрулло ҳашар чоғи ишталаб.

Жўрабо – ю Фатхулло, Остонақул, Маҳманазар
Мамнун эди чин дилдан пойдеворга гишт қалаб.

Салоҳиддин, Абдулаҳад, Одил Саидга раҳмат,
Абдулрахим Расулов қилди ҳайру саховат.

Ҳеч ҳормайин, тинмайин оддилар элдан дуо,
Энди эл мусулмонлар ўқир намоз саждаб.

Ота – она, ёру дўстлар руҳларини шод этиб,
Бул масжидда тиловат ўқиймиз минг марталаб.

Одамий эрса кимки, обрўлидир эл аро,
Ҳақ Таоло етказур мақсадига, ўзи сабаб.

Анинг сочган эзгулик уруғин териб авлод,
Шонли йўлни тутажак ўзига сабоқ санаб.

Масжидга ўсмирлар ҳам бориб турсин гоҳ – гоҳи,
То беқор ўтмасин вақт ёки бевақт, ғайри шаб.

Ҳам фаровон, ҳам чароғон манзилим обод эрур,
Қиз ўғил саф – саф бўлиб мактаб борсин соч тараб.

Атра, ё, раб, аларни хоби ғафлат куйидин,
Бўлмасин янги авлод беандиша, беадаб.

Суратда: Карвонсарой масжиди фаолларидан бир гуруҳи

ЯРАТГАНГА МИНГ ШУКР

(Анорбиби онанинг хотиралари)

Қадим Ховосда маним кўплаб аждодим ўтган,
Эл ичра обрў топган кишилар авлодиман.
Уч — тўрт ёшга етмасдан етим бўлдим, водариг,
Яқинларим уйда яшаганим едимда.

Мирбобо бобом бўлган, отам исми Мирсаид,
Амаким Миршарифдан иссиқ меҳр кўрганман.
Болалик чоғларимда қурғоқчилик авж экан,
Ўшанда қариндошлар паноҳида турганман.

Ёлғиз ўсдим акасиз, бир сингилсиз мунғайиб,
Гоҳо шод, гоҳо ғамгин етукликка юз тутдим.
Бир кунни тўй қилдилар, келин бўлдим баркамол,
Ота — онам йўқлигин ҳис қилиб, зардоб ютдим.

Йиллар ўтди орадан, фарзандларим туғилди,
Ҳамробой — ла саккиз қиз ва бир ўғил улғайтдик.
Эвоҳ, кутилмаганда дард келди — ю қайлардан,
Ногоҳ болаларимнинг отаси қилди қайтиш.

Мукарраму Рухсатой, Умрижонлар зурёддир,
Эшқўзижон ўғлим — ла Гавҳар, Муҳаббат қолди.
Насиба — ю Ўғилжон, Кумушойлар хотирлар,
Мархума Дилбаримдан меҳру садоқат қолди.

Яратганга минг шукр, турмушимдан розиман,
Невара — ю эварам ҳар биттаси гавҳарим.
Дунёда яхшилар кўп, улар доим ҳамнафас,
Ҳожи Нарзулло маним раҳнамоим, сарварим.

ЎЗБЕКИСТОН ТҶҲҲИГА

Мустақиллик бахт берди, дилларда қувонч бисёр,
Неча йиллар биз уни кутган эдик интизор.
Илҳомим жўшиб бу кун ёзажакман кўп ашғор,
Марҳабо, ҳуш келибсиз, Ўзбекистон тўйига!

Турғунлик ҳукм сурган даврда хўп эзилдик,
«Оға»ларга ноилож эгилиб, қуллуқ қилдик.
Эркнинг нима эканин энди англадик, билдик,
Марҳабо, хуш келибсиз, Ўзбекистон тўйига!

Шўро пайти «улуғ»лар ҳар ён «довруғ» солдилар,
Ғалла – дону пахтамыз, сийму зарни олдилар.
Истиқлол бизни қучгач, ҳайрону лол қолдилар,
Марҳабо, хуш келибсиз, Ўзбекистон тўйига!

Хонақо – ю масжидлар, маҳроблар бўлган ҳазон,
Аҳли дину фозиллар йўқолганди бенишон.
Биз энди тобе эмас, қўлимизда минг имкон.
Марҳабо, хуш келибсиз, Ўзбекистон тўйига!

Ҳилпирар жаҳон узра Ватанимнинг байроғи,
Тожиқ, қозоқ, туркмандир ўзбегимнинг ўртоғи.
Кўксимга шамол тегди, йўқдир қалбимнинг доғи,
Марҳабо, хуш келибсиз, Ўзбекистон тўйига!

ЮРТБОШИМИЗ ТУФАЙЛИ

Саодатбахш бу даврон юртбошимиз туфайли,
Халқнинг дардига дармон юртбошимиз туфайли.

Сиёсатнинг бобида у билимдон, зуккодир,
Жаҳонга қўйдик нарвон юртбошимиз туфайли.

Шўро даври қайтмагай, энди зор ҳам эмасмиз,
Келган бу бахтли замон юртбошимиз туфайли.

Мустақил бир давлатни барпо этди мардларча,
Бизни қучган шараф – шон юртбошимиз туфайли.

Темур руҳи қўллагай миллатпарвар сарварни,
Бизники мулку макон юртбошимиз туфайли.

Ал – Бухорий, Термизий, ал – Форобий биз билан,
Улар қайта топди жон юртбошимиз туфайли.

Қайга узатсак агар, етажақдир қўлимиз,
Шоир Нарзий хўп шодон юртбошимиз туфайли.

ҲАЁТ ЙЎЛИМ

(Яссавиёна)

Қози Махсум пок зотидан бу дунёга келган мано,
Бир ёшимда онам ўлиб, етимликни билган мано.

Ота меҳри баланд экан, ўзни хурсанд этган мано,
Беш онанинг кўксин эмиб, етимликдан ўтган мано.

Шарофату Сокинани онам, дея айтган мано,
Зайнаб, Шодмон, Ҳидоятни йўқотган чоқ қотган мано.

Ўн олтинчи йил кузинда олам юзин кўрган мано,
Чаканд экан таваллуд жой, меҳрим қўйиб юрган мано.

Тожикзабон экан элим, бийрон сўзлаб ўсган мано,
Токзорларда ширин узум бандларидан қесган мано.

Чакандликлар чин миришкор, ишлаб халққа ёққан мано,
Тоғу чўлда молу ҳолни бодалиқдан боққан мано.

Сайр этарга арзигулик гулзорларда юрган мано,
Соҳибжамол дилдорлар — ла дилдан суҳбат қурган мано.

Хуш насимли, хуш ҳаволи Чаканд боғин кезган мано,
Ўсмир чоғим илк севгининг сурурини сезган мано.

Эски мактаб томон қатнаб, дастлаб сабоқ олган мано,
Солихўжа қочиб кетгач, муаллимсиз қолган мано.

Отақулу Абдукарим от чопганин билган мано,
Боғу мулла таланганин хотирга жой қилган мано.

Фаллазору бўстон қўлдан кетгач, алам ютган мано,
Бежаноза ўлик ётган тобут чўбин тутган мано.

Янги мактаб бориб, ўқиш даврини ҳам кўрган мано,
«Марш!» деганда фирқа вакил, кетиб, бўзлаб юрган мано.

Болаликда не – не ситам бағри аро қолган мано,
Орадан кўп йиллар ўтиб, ўзни йўлга солган мано.

«Синовлардан ўтди!» деган хулосага арзиймано,
Тўқсон ёшли пир – бадавлат кекса шоир Нарзиймано.

КАРВОНСАРОЙ МАСЖИДИ ТАЪРИФИДА

Карвонсаройнинг масжиди обод бўлди меҳнат билан,
Ибодатга кириб келган унга боқди ҳайрат билан.
Ҳашар тарзда битказилган бул табаррук намозгоҳга
Сидқидилдан ҳисса қўшди кексаю ёш ғайрат билан.

Мустафоқул ҳожи бирла Маҳмадрауф ҳожи бошдир,
Бухорода таҳсил олган Худододлар кўзу қошдир.
Имом бўлган Худоёри Каримберди дуо ўқир.
Амри маъруф ва намозни ўқир чоғи жой талошдир.

Қироат – ла хатми қуръон, гаҳе мавлид ўқилгайдир,
Тавба қилиб келган каснинг бор гуноҳи тўкилгайдир.
Офарину тасаннолар эътиқоду чин ихлосга,
Худо деган ҳар мусулмон саждагоҳга букилгайдир.

Кўҳна масжид атрофи ҳам ажиб, гўзал бўстон бўлди,
Доим элни чорлагувчи зиёратгоҳ макон бўлди.
Нарзий тез – тез ташриф этгай бул муборак қадамжога,
Эзгу ишлар ҳақинда у ёзган байтлар дoston бўлди.

ҚАТАҒОН

Ўттиз учинчи йил... Талаба бўлиб,
Таҳсил олар эдик катта шаҳарда.
Билимга ташналик туйғуси билан
Ўқишга келардик доим саҳарда.

Бир куни синфнинг деразасидан
Кучли шамол кирди кутилмаганда.
Лениннинг сурати деворда эди,
Силкина бошлади чўчитиб андак.

«Эшикни тез ёпгин, тезроқ, Нарзулло,
Ленин йиқилади шoшмасанг шу он!» –

Деди курсдошимиз Гадоёбой Раҳмат,
Ёнида Файнуллин қотди ногаҳон.

Улгурмадик, пастга қулади сурат
Ва яна жойига осилди дарҳол.
Шу куннинг эртаси Гадоёбой Раҳмат
Ўқишга келмади, бизлар эдик лол.

Чарм камзул кийган терговчи кейин
Бизларни бирма — бир сўроққа тортди.
«Йиқилди» дедими, ё «йиқилади»?
Вужуддаги қўрқув ҳислари ортди.

Гадоёбой Раҳматни — курсдошимизни
Биз қайта кўрмадик, минг бора афсус,
Вақт ўтиб, битта сир очилди фақат:
Файнуллин «дўстимиз» экан зўр жосус.

НОДОНЛАРНИ ТЕРГАЙЛИК

Катгаларга ҳурматсиз қиз — ўғлонларни тергайлик биз,
Кўнгилларга озор берган ёмонларни тергайлик биз.

Турли манфур оқимларга, тўдаларга кирмоқ бўлган
Ҳийлаларга учган лақма, нодонларни тергайлик биз.

Ор — номусиян пулга сотган ҳаёси йўқ, эгриқадам,
Фаҳш ботқоғин афзал билган жононларни тергайлик биз.

Ўқиш, ишин тайини йўқ, панд — ўғитга қулоқ солмас,
Кўча — кўйда саргардону сарсонларни тергайлик биз.

Гўдагига меҳр бермай, кўкрак тутмай ундан кечиб,
Тирик етим қилиб кетган жувонларни тергайлик биз.

Аё, Нарзий ҳалол яшаб, салкам юз йил умр кўрдинг,
Нопокликдан қайтмас нафси ўпқонларни тергайлик биз.

ОЗОД ВАТАНДА ЯЙРАЙЛИК

Мустақиллик насиб этди, озод Ватанда яйрайлик,
Давру даврон суриб, энди обод чаманда яйрайлик.

Аждодларнинг неча йиллик орзулари ушалганда,
Қадрлабон истиқлолни, азиз масканда яйрайлик.

Тобеликсиз кўнгилларда тўлиб — тошди завқу сурур
Эркимизни эъзоз этиб, гўзал гулшанда яйрайлик.

Тўқсон ёшли шоир Нарзий, бахтиёрсан бу замонда,
Оллоҳ умр берса, ёшинг юзга етганда яйрайлик.

ГУЛЛАР ИЧРА РАЪНОДИРСАН

Мен ошиқи шайдодирман, сен машуқи зебодирсан,
Булбул бўлиб излагайман, гуллар ичра раънодирсан.

Мушк — анбарин димоғимга еткурганда майин сабо,
Пешвоз чиқдим йўлларингга чиндан кўзи шаҳлодирсан.

Висолингга етишмоқлик Сулаймон тахтидан устун,
Қалбимга ишқ ўтинг ёққан назокатли барнодирсан.

Ҳажрингда кўп бемор бўлдим, табиблар ҳам лолу ҳайрон,
Не — не дори бенаф кетмиш, ёлғиз ўзинг даводирсан.

Ошиқ Нарзий дийдорингга муштоқ яшар то сўнг нафас,
Кел, эй дилдор, ҳаёт бахш эт, умримга сен раънодирсан.

ЖУДОЛИК

**(Умр йўлдошим Ҳабибанинг ёрқин хотирасига 1996 йил 22
декабрь — вафоти куни ёзилган шеър)**

Айладинг ё Раб, мени мунис қадрдондан жудо,
Муштипар, ғамхор, ўшал бир малҳами жондан жудо.
Шошди ақлим, куйди бағрим, кўзга олам тор бугун,
Бўлдим — а азиз рафиқам — ул меҳрибондин жудо.

Ҳар банданинг ёзуғида битик экан машъум ажал,
Панжаси бирлан сиқиб, жонларни олгай бемаҳал.
Сабру тоқат бергил энди менга, эй, қодир худо,
Ҳеч қачон қутилмаган маргдин қочиб умри азал.

Дод ила фарёд этарман, кўзимда ёшим шашқатор,
Рангу рўйим заъфарондир, ғаму алам чекиб зор — зор.

Оҳ, наҳотки қўйганим рост маҳбубамни ер остига,
Энди узун тунлар ўтар азиз ёди билан бедор.

Боғу бўстон, чаманзорлар қолди – ку андин, водариг!
Ҳеч нарса бўлмади устун оппоқ кафандин, водариг!
«Суюклигим қолди», дебон боқмади у ортига ҳеч,
Не азият чеккан экан бечора мендин водариг?!

Маккатуллога бориб, дуо қилдим мен жонини,
Умрининг сўнги қадар пок сақладим имонини,
Эҳ, нечун бу умримиз омонат эрур шунчалар,
Салга чўзса не бўларди Оллоҳ умр имкониини?

«Ҳожи бобо келдилар!» деб чиққанди чопиб йўлима,
Шодлиги ҳаддин ошиб, ташлаб қўлларин бўйнима.
Хешу ақраболарни йиғиб менинг ўнгу сўлима,
Фахр ила: «Шаймиз, – деганди, – Ҳожи бобонинг тўйига».

«Сув» десам, шарбат тутар парвона бўлган келиним,
Хизматимда доимо ўғил – қизу жигар, иним.
Лек Ҳабибамдек яқин дардкаш тополмасман бўлак,
Энди қандай ўтажакдир унингсиз кун ила туним?

МЕН БИЛМАГАН ИНСОН ЭКАН

Бир кимсага бердим кўнги, мен билмаган инсон экан,
«Ваъдаларга қилгум вафо» деганлари ёлғон экан.

Ҳасрат айлаб бир сўз десам, дилга яқин тутиб ногоҳ,
Сир сақламай ўзгаларга тез фурсатда ёйғон экан.

Савлатидан от ҳуркадир, баландпарвоз ҳар бир гапи,
Тоби йўқдир ишламоққа, лек ғийбатда полвон экан.

Бўлар – бўлмас фисқу фасод, ҳам иғводан завқ олиб у,
Кимлардандир иллат излаб, бундан ҳузур олғон экан.

Нарзийдан гар сўрасалар: «Бу дўстингдан не наф?» – дея,
Дер: «Наф – ку йўқ, лекин бу ҳам битта сабоқ бўлғон экан».

ШАЙТОНДАН ҲАМ ЁМОНДИРСАН

(Ғаразли мақсадда баъзи ёшларни йўлдан уриб,
пушаймонлик гирдобига тушираётган нобакор кимсага)

Қабиҳ ният ҳамроҳингдир, шайтондан ҳам ёмондирсан,
Ёшлар онги нишон сента, ниш ургувчи чаёндирсан.

Туман макру фириб бирла йўлдан урдинг нечаларни,
Нопок ишдан роҳатланган бадкирдор бир инсондирсан.

Худойимнинг қарғишига учраб, жазо олгунг албат,
Адолатнинг офтобидан кўрқиб – писиб, пинҳондирсан.

Тилинг бирла шакар тўплаб, идрокларга заҳар сочган,
Қоронғу, зах маконларда вишиллаган илондирсан.

Қуръон ушлаб қасам ичдинг покликдан сен лоф – қоф уриб,
Не – не лақма тузоғингда, таассуфким, омондирсан.

Нарзий айтар: азобларга дуч келмоғинг пайти яқин,
Бир кун жазо сиртмоғида рангу рўйи сомондирсан.

УМРИМ ДАВОМЧИЛАРИ

(Парвизжонга)

Болдек ширин Парвизжон – элигинчи эварам,
Худо муносиб кўриб, бўлсин бир йигит ўктам.

Неварам Анвар – дада, Гуландомжон – аяси,
Ўғлим Доииёр, келин Адолат набираси.

Санжар, Сарвар, Лутфулло, Асадулло бир тараф,
Гулзодахон, Холбуви, Сурайёхон хўп яйрар.

Гулафрўзу Фарангиз, Насиб, Ҳофиз, Бунёджон,
Шаҳзод ва Иноб келса, нурга тўлар хонадон.

Фарҳоджон ва Эҳромжон, Гулрухсору Гулнисор,
Умрим давомчилари – қалбим кўри Ифтихор.

Жасуржону Нилуфар бобосининг чироғи,
Улар билан кўркамдир кекса Нарзийнинг боғи.

Парвизжоним туғилди, эллигинчи эварам,
Сулоломга қўшилмиш, қувониб кетдим бирам.

Шу ота маконимда авлодим яшар, кўчмас,
Наинки номим, балки чироғим асло ўчмас!

ЛОГИНЛИК САФДОШЛАРИМГА

Қадим Ховосга яқин Логин деган қишлоқ бор,
Қадрдон дўстларим — лақилсам арзир ифтихор.

Абдумавлонхон тўрам — логинликларнинг пири,
Нубувватхон асида ўз халқининг дастгири.

Нишон, Карим, Рўзибой, Ҳасан, Саттор, Исроил,
Умрзоқнинг ишига барча бўлганди қойил.

Ўтгизинчи йилларда Тошкентда ўқир чоғим,
Логинга гоҳ — гоҳ қўниб, ортттирдим дўст, ўртоғим.

Улар қучоқ очишган, нон — тузини еганман,
Иzzат — ҳурматлар кўриб, раҳматимни деганман.

Шогирдларим кўп эди, Қўшқанд, Логин, Қўриқдан,
Мамнун эди барчаси мендан олган йўриқдан.

Ҳамкасбларим издоши Абдуқулу Валижон,
Нарзий саломлар йўллаб, дер: «Бўлинг соғу омон!»

АЛАМЛАРГА ТАШЛАБ КЕТДИНГ

(Дунёдан бевақт кўз юмган фарзандим Хайруллонинг хотирасига)

Хайрулложон, жоним болам, аламларга ташлаб кетдинг,
Бу оламни тез тарк этиб, ситамларга ташлаб кетдинг.

Кўзимдан ёш, юрагимдан ҳалқоб — ҳалқоб қонлар оқди,
Қабристонда барча менга ачинганча бўзлаб боқди.

Зодим фалак дастидан дод, тупроқ тортдим гўрингга мен,
Водариғо! Мен — тирикман, қаро ернинг бағрида — сен!..

Гуноҳим не эди болам, чидолмасман айрилиққа,
Сени ҳар гал эслаганда кўзимда ёш жиққа – жиққа.

Эй, худойим, бардошли эт болагинам зурёдларин,
Қалбим титрар эшитган чоғ уларнинг дод – фарёдларин.

Қабрнинг нурга тўлсин ўғлим, руҳинг мудом шод бўлғуси,
Ҳар бир қондош юрагида номинг тез – тез ёд бўлғуси.

КУРАШ МУБОРАК!

(Карвонсаройда Баҳром Эгамшукуров миллий курашни қайта тиклади).

Иброҳимдек бир самимий
Биродарга ёрдирман.
Шукур полвон кураш тушса,
Шунисига бордирман...

Рустам дoston десам арзир
Ғафур полвон акасин.
Кураги ҳеч ерга тегмас,
Шундайни эл мақтасин.

Ҳотамтойи замонамдир
Қўли очиқ Баҳромжон.
Қайирмалик зотидан у,
Ўзи ҳам кучли полвон.

Ёш полвонлар рақибини
Чирпиратар эҳ, чунон!..
Ҳали бизнинг томондан ҳам
Чиқажак кўп чемпион.

Истиқлолим! Ҳар бир ишга
Очиб бердинг катта йўл.
Миллийликни, қадриятни
Тикладинг, сен омон бўл!

ЙЎҚЛОВ

(Карвонсарой қабристонни ва унинг ён-атрофини ободонлаштирган, бугунги кунда орамизда йўқ кишиларни хотирлаб)

Қабристонга қўйдим қадам,
Дилгинамда каломим.
Мендан олдин кетган жами
Бандаларга саломим.

Кеча бирга юрган дўстни
Кўра олмай мен ҳалак.
Келмас манзил томон кетмиш,
Қайтаролмам, эй, фалак!

Абдурахмонхўжа пирим
Ҳақ йўлига бошлаган.
Содиқ, Солиҳ, Бегали ҳам
Бирга қадам ташлаган.

Тўйчи, Бозор ва Мазбудни,
Абдуллони ёд этгум.
Мирзоҳиду Маҳмадисо
Руҳларини шод этгум.

Бул мозорнинг айвонини
Қурган Муқим, Атодир.
Зўринбойни, Жиянбойни
Эсламасам хатодир.

Тўраларнинг тўрасидир
Назирхону Ҳуснихон.
Нормат Қурбон эсланганда
Эсланмасми ул Султон?

Жўра эди, иноқ эди
Қодирқулу Мирзиё.
Каримқулни, Ҳамдамбойни
Паноҳга ол, эй, худо!

Олишчабой, охиратинг
Обод бўлгай жаннатда.
Ота – она, ёр – биродар,
Хотирангиз иззатда.

Бу кун келиб, Нарзий сизга
Бахш айлади эҳтиром.
Маҳшаргача хайр, дея
Сўзин қилди у тамом.

II. МАН ҲОҶИИ ДАВРОНАМ

(Ашъори тоҷики)

ТУХМИ АРЗАН НИГАҲ ДОР

*«Дар вақти гули кавар,
Яка задам ба тавар.
Эй, деҳқони беҳабар,
Тухми арзан ниғаҳ дор».*

(Аз мақоли халқ).

Як ҳикоят мекунам ман аз гузашти рӯзгор,
Ақлу идроку тамизро ҷамъ созу ҳуш дор.
Аҳлии аҳли Чакандро нақл месозам ба ту,
Некиҳои мардумони ин диёрро гӯш дор.

Солу моҳу рӯзу шаб омад балои гушнаги,
Бар сари халқу Ватан омад вабои гушнаги.
Дашту саҳро шуд ҳазону заъфарон гашт ранги ӯ,
Қатрае борон наборид дар баҳори зиндаги.

Ин тараф ҷабру ситам, дарду алам афзун шуда,
Он тараф ҷангу замин аз хуни халқ гулгун шуда.
Қимматию қаҳтию бемории дарди вабо,
Мерабуди хастагонро дам ба дам афъюн шуда.

Меҳарошид қалби касро гирияҳои баччагон,
Аз барои бурдае нон нолаҳои модарон,
Баҳри ризқу рӯзи рафта, дона мекофт камбағал,
Аз зану фарзанду модар дур гашта додарон.

Сангу мизони замон буди баробар ҳар кучо,
Ҳар қадар заҳмат каши, охир ҳамегашти гадо.
Бе Ватан танҳо ғарибу бекасу беҳамдаме,
Маҳв мегашт дар фироқи ёру дӯсту ақрабо.

Чанд кас ғоиб шуданд аз ин диёр заҳматкашон,
Аз чафои қимматию қаҳтиҳои он замон,
Холназар рафт бар Чинозу Каттақўрғону дигар.
Тарк карда русти – русти дар шабе аз ин макон,

Нарзиё, ин қиссаро охир намуди, пас чи шуд?
Гар нағўйи ҳоли зори дигарон, бар мо чи суд?
Сабр созад, гўямаш, ки ору номўси Ватан,
Бар ғазаб оварда буд, ки ҳисса – аз ин қисса буд:

Масҷиде буд, дар миёни ин диёри мўътабар,
Саҳни ўро ҷамъ гаштанд пиру барнову писар.
Тинчу сокин издиҳом, маъюсу музтар менигашт,
Бенидою бе садое, мунтазир бо чашми тар.

Ногаҳон марде намоён гашта, меомад далер
Издиҳом бар ҷунбиш омад, гуфта ўро гўи шер
Хашмину пурдаҳшату бо қаҳр мекарди назар,
Бо тааҷҷуб интизорон, мегазид лабҳои зер.

Бингариста чанд гоҳе, ў надид як – ду касе,
Ҳайраташ афзун шуду хоҳид ҳам рангаш басте,
Оҳи сардаш аз ҷигар монанди дуд фаввора зад,
Гўйе торик шуд, бар чашми ў олам ҳаме.

Нури чашмонаш ба дилҳо, шишаи садпора зад,
Санғҳои осие бар гўши вай чун хора зад.
Чун кунад, ки аз Ватан дил кандааст ҳамдеҳаш,
Мардиरो аз каф надода, наъраи ҳамвора зад.

Эй азизон, ноумеди кори номардон бувад,
Маҳсули рўйи замин аз заҳмати мардон бувад.
Дидаед оё ҷаву гандум нарўид дар замин,
Таъбире бояд, ки халқи мамлакат бо нон бувад.

Гар табиат ин қадар ҷабру ситам дорад раво,
Месазад бар рағми он як чорае ёбем мо.
Ман аминам он касе, ки рафтааст аз ин диёр,
Сад пушаймон мешавад охир аз ин кори хато.

Гар набошад ору номус, мулк вайрон мешудааст,
Мардумонаш бесару бе аҳду лаймон мешудааст.
Шаҳру бозору саройи ин ҷаҳонро дидаам,
Бесару беору номус, гўлу нодон мешудааст.

Халқ гӯяд: «Ҳафт раҳ андоза кун, як бор бур»,
Ҳикмати донои мардумро шунав, асло мабур.
Маслиҳат дорам шуморо ман ба фармони дилам,
Ҷӯ канем, арзан бикорем, нон пазем андар танӯр.

Нарзиё, ин қиссаро охир намуди бо ҳамин,
Интизорам бар шунидан чист анҷомаш яқин.

Ногаҳон шӯру фиғону нолаҳо омад ба ҷӯш,
Издихом дар чунбишу аз ҳар тараф мавҷи хурӯш.
Кинаву таҳқир шуниду рафта бар ҷояш нишаст,
Ҳар касе гар ҳар чи мегуфт дам ба дам омад ба гӯш.

—Вақт рафт, тухми кани, аз гушнаги дармон кани?
Гуфта фарёд мезаданд ё ҷуфти гав, гаврон кани?
Ё магар девона шуд Махсум дар ин айёми сахт,
Карда афсӯс гуфти: тавба, Махсуми пурдон кани?

Хест Махсум аз дигар пас наъраи шерона зад,
Чанд ҳарфе аз гузашти рӯзгор мардона зад.
Ин шунав андар қадим ҳам ғасли сол омад чунин,
Як ғазалро хонду шӯре бар дили вайрона зад.

«Дар Нанай хангоми дай ангур пухт, мо хӯрдаем,
Дар тамуз оби Аму ях кард, мо бигзаштаем».
Мардумони он замон ҳам дидаанд айёми пеш,
Солҳое буд ин сон нораво мо дидаем.

«Дар вақти гули кавар яка задам ба тавар,
Эй деҳқони беҳабар, тухми арзан ниғаҳ дор».
Мардаке дар мундие нимчоряк арзан бидошт,
Зуд кошту баъди чил рӯз нони арзан шуд наҳор.

—Ҳар қадар таҳқир кунед маро, намеояд малол,
Гӯш доред бо ақаб таъбир намоям бар мисол.
Гар насози чорае мардум парешон мешавад,
Хонумон вайрон, ки шуд бар кӯдакон гардад увол.

Вақт ганимат аз пагоҳи бо каланду бел равем,
Бар сари оби ҳаёт ғурришқунон чун сел равем.

То ба созем ҷўйи обро то сари саҳрои хушк,
Об диҳем, арзан бикорем, нон пазонем, сер шавем.

Авиалин навбастаи сесоларо ман медиҳам,
Ҷар кас аз ҳиммат чизе орад ба он зам мекунем.
Аз ҳашар бояд намонад ҳеч кас, пиру ҷавон,
Рози бошед бар ичора тухми арзан мегирем.

Аҳли деҳ якбораги бар таклифи ў рози шуд,
Хеста чанде ҳам аз ҳар сў пайи анбози шуд.
Ҷумла одам дар тараддуд омада тайёри дид,
Гуно хобе нарафта аз пайи корсози шуд.

Он қадар одам биомад саф шуда бар ин ҳашар,
Тоспа шуд нону мавизу меваҳои хушк тар.
Ҳант адад моли калону даҳто гўсфанд кушта шуд,
Шиддати зарби каланд гўё расид бар гўши кар.

Си хару асп чамъ карда рафт Махсум сўи шаҳр,
Бар ичора аз Ҳакимбой эй басо арзан гирифт.
Баъди итмому тамоми рўзи дуввуми ҳашар,
Панҷсаду як пуд биовард арзанаш думан гирифт.

Аз таги шах то ба саҳро дар ду рўз шуд кофта ҷў.
Ҷилва карда чун арўсе об мерафт кў ба кў.
Гову ҳар, аспу шутурҳо бар заминрони бирафт,
Бо қадам чен карда доди ў заминро мў ба мў.

Киштзор тайёр шуд бо ғайрати марду занон,
Бар сари ҳар ҳоҷаги тақсим шуд арзан ҳамон.
Об доданду бикориданд тухми бар замин,
Гуфта арзанро, ки дар чил рўз сар овар аз он.

Чор танро посбон монданд ин ҷо рўзу шаб,
Чор тан буданд посдорони саҳро рўзу шаб.
Ҳант тан мироби моҳиру тавонову далер,
Бо каланди кори доданд об онро рўзу шаб.

Баъд аз он чил рўз халқи мамлакат он ҷо нарафт,
То нашуд фармони рафтани одаме саҳро нарафт.
Баъди фармон рафта диданд одамон мўъҷизаро,
Арзани онсола пас аз ёди одамҳо нарафт.

Ман шунидам ин ҳикоятро зи пирони куҳан,
Ҷам зи Аҳмадхоҷаи садсола, ҷам аз марду зан.
Бо умеди он ки гӯянд: Нарзиё, боши амон,
Назм кардам қиссаи Махсуми Ризвони Ватан.

МАН ҲОҶИИ ДАВРОНАМ

Чанд асру шому хуфтан, пешину бомдод аз ман,
Бе тоату ибодат, бигзашт фарёд аз ман.
Аз алҳаму бисмиллоҳ, сабақ надоданд бар мо,
Чун дониستاني шавем, рухсат намешуд асло.
Дар расму дар фотиҳа, ҷам никоҳу ҷаноза,
Мулло имом наёфта, сарсон будем доимо.
На масҷиду на намоз, на рӯза буди маро,
Ҷам сӯфии хушовоз, пинҳон мешуди аз мо.
Мустақил шуд диёрам, озодаму ободам,
Шукри беҳад ба худо, ман ҳоҷии озодам.
Аз панҷ писар се духтар, сиву ҳашто нибера,
Худо муносиб дидаст, панҷову чор абера.
Ҳисоб кунед бо худам, сарвар шудам ба сад тан,
Нуздаҳ келин дорам ман – гулчеҳраву гулбадан.
Понздаҳто домод дорам, ба камина парвона,
Умрам гузашт аз наввад, ман шаҳаншоҳи хона.
Аз ёру дӯсти ҷони як – ду сухан арз дорам,
Шаванд аз Нарзи рози, армон дигар надорам.
Ёру дӯсти меҳрубон, камтар ба ман гӯш доред,
Вақти сафар наздик шуд, агар шумо хушёред.

АЗ МАН БИРАФТ ДУ ҒАМҲОР

Ба хотири марҳумагон Ҷабиба ва марҳамат

Ёри кироми, бишнава, чанде сухан, ки ронам,
Шому саҳар нагуфта, огоҳ шав зи ҷонам.

Дар кунҷи хонаи тор, беҳамдаму мададкор,
Аз ман бирафт ду ғамҳор, ду нури дидагонам.

Бигашта рафт ҷавони бегоату ибодат,
Ҳоло ба амри Яздон ман ҳоҷии ҷаҳонам.

Зулму ситам намонду шуд мустақил халоиқ,
Меҳру саховат омад бар манзили мақонам

Ман бандаи худоям, панҷ вақт дар тавозеъ,
Поку ҳалолу тоза ҳар рӯз дар ҷаҳонам.

Ду ёри ҷонии ман карданд азми маҳшар,
Биnam ба нури имон дар ҷаннатумаконам

Вақти сафар қариб аст, ҳову ҳавас намонда,
Ғайр аз ибодати Ҳақ шуғли дигар надонам.

Шӯхи макун, азизам, пирам, зи по фитода
Ҷуз даҳшати қиёмат ҷо нест дар баёнам.

Ҳар ду фариштаи ман, бар зери хок рафта,
Бар ҳарзагӯй гӯ, ки пайдост ину онам.

Нарзи фариштаи пок, парвои дигараш нест,
Бар тоату ибодат сириштааст ҷонам.

ДУХТАРОНИ ИСТАРАВШАН

Духтарони Истаравшан баркамол,
Ё раб, эшонро ту бинмо безавол.

Ин чи қадду ин чи қомат чун алиф?
Хушхирому тоза чун оби зилол.

Ин чи эҳсоси худо бар ҳуснашон,
Ин назокат, ин малоҳат бемисол.

Иффативу маҳваши додаст беш,
Ҳам амон бидҳад зи бад ҳусну ҷамол.

Тарзи рафтору ҷамоли нозанин,
Мекашад дилро бaсе сӯйи висол.

Духтарони фабрики бофандаги
Саф кашида гул барин, бе қилу қол

Мегузашт аз чашми Нарзи ҳар саҳар
Бар сари кор, бафта меҳраш эҳтимол

Ҳар баҳор оинам ба Наврӯзи ачам
Хотирам чамъ мешавад то хатми сол.

9 феввали соли 1993.

НАСИҲАТ

Сирри ёроиро мағӯ кӯи ба ку,
Ҳамдаму ҳамрозат ояд ҳам ба рӯ.

Дар ҷамоат ҷумла ёрон мухталиф
Аслу маънои сухан санҷида гӯ.

Беибо, лафзе мағӯ дар гушае,
То набошад пушти девор ҳарзагӯ.

Иқтидову некиро аз даст мадеҳ
Бад макун, неки намо, эй некчӯ.

Базми ҷамшеди зи рӯи ҷиммат аст,
Иzzату икром кун ҳар хубхӯ.

Як бо як доништа гир, баркаш ба ақл,
Кист ҷони, ки забони, пас бигӯ.

«Дӯсти нодон бад бувад аз душманат»
Ғам каши аз нокасон ҳар ҷо мағӯ.

Эътибори доду гир аз лафзи мост,
Ҳуш дор аз макри ёрони дурӯ.

Бо ҷигар пайваста аст хешу табор,
Дар бадиҳо дастро э — эшон машӯ.

Панди Нарзи дурри ноѐбаст, гир
То тавони раҳ ба ҷуз неки мапӯ

ОМАД БА ЁД

Сайру гашти сабзазору долазор омад ба ёд,
Бўйи мушқу анбари мулку диёр омад ба ёд.
Чаҳ – чаҳи булбул ба гўши ёри зор омад ба ёд,
Мунисони дилрабову дилфигор омад ба ёд,
Соярўшан, хушҳаво, фасли баҳор омад ба ёд.

Навниҳолу навҷавони гулшани бўстон будам,
Бар чаманзори Ватан гулдастаи дўстон будам,
Ҳотами тойи замону Қоруни даврон будам,
Во дарегу сад дарег, акнун, ки бесомон шудам,
Ҳасрату дарди ғамони бешумор омад ба ёд.

Доду фарёди фиғонам хонаи дилро бисўхт
Нолаҳои дилхарошам дидаро бар дар бидўхт
Ашки чашми хунфишонам рангу рўямро бишуст
Чун зиям пас берафиқу ҳамдаму бе ёру дўст
Мушкиливу саҳтиҳои рўзгор омад ба ёд.

Ёру дўсти бебақо гардид бо мо ношинос,
Рӯ ба рӯ ояд агар мегашт аз мо дар ҳарос,
Музтариҳо мекашидам аз ҳалойиқ беқийёс,
Лаб кушоям меҳурўшид ҷоҳилона бе асос,
Носипосиҳои он хешу табор омад ба ёд.

Молу ҳолу боғу бўстони падар афсона гашт,
Мулку амлоқаш зи дасти нокасон бумхона гашт,
Гандуми меҳўрдани бар коми мо бегона гашт,
Қиблагоҳи мўътабар аз хонааш бехона гашт,
Яккаву танҳоиҳо беихтиёр омад ба ёд.

КАНИ? (Ба Саидмухтор)

Боғу бўстону чаманзору гулистонам кани?
Андалеби хушнавои гулшанистонам кани?

Сайри боғи беғубори анбарафшонам чи шуд?
Аҳди ёри бебақои дилбаристонам кани?

Ишрату базму тамошойи ҷавони рафт, дарег
Дидани дидори он шамъи шабистонам кани?

Мустаманди дарду ғам гардиданам бе чиз нест,
Улфати бистгонайи аҳли дабистонам кани?

Хастагии чашму по берун наорад аз қафас,
Тўҳфаи аҳли шифои Ўзбекистонам кани?

Орзуманди ҷамоли ҳурулиқоён нестам,
Раҳнамои тоати шому шабистонам кани?

Арзи Нарзиро ба гўши аҳли дардмандон расон,
Зиндагии баркамолу бекамистонам кани?

Дур аз дидори ёру дўстонам музтарам,
Ақрабои дур андар Тоҷикистонам кани?

Ранги зарду заъфаронамро наменурсад касе,
Зоти поки Нарзии лабшаккаристонам кани?

Интизориҳо надорам ман ба ёри дилрабо
Аҳду паймону вафои дилбари ҷонам кани?

Рўҳи поки Қори Ото гоҳ меояд ба хоб
Шўҳиҳои дилкаши пиринкаломонам кани?
Январӣ соли 2005.

БИЁ

Ба сарҳадбони тоҷик Абдулмўминҷон

Боғу бўстони дилам бар манзилистонам биё
Андалеби хушнавоям бар гулистонам биё

Абдулмўминҷонам, биё, дардат занад, бинам туро.
Бахту тахту эътиборам, нури чашмонам, биё.

Дарси сарҳадбониат кайҳо ба итмом мерасад.
Умракат садсол бодо, эй дилу ҷонам, биё.

Мунтазирам менамои, бар ҷамолат рӯзи ид.
Улҷаи Икромаму насли Саидҷонам, биё.

Мамлакат фахр мекунад, бо хизмати шоёни ту.
Ифтихори тоҷикону Тоҷикистонам, биё.

Номи некат дар ҷаҳон ҳам зиндаву поянда бод.
Ҷонаму ҷононаи ҳам ёру дӯстонам, биё.

Орзуи дидани умри дароз дорад ҳилол.
Нури чашми модару ёри худ, эй ҷонам, биё.

МАКТАБИ НАВ

Ҳайдарқул иморат сохт,
Ба кўчаҳо ҷопар тохт.
Харҷаш аз давлат гўён,
Усторо ба кор андохт.

Аз ҳафтсола то ҳафтод,
Чун меросхўри аҷдо.
Мардумро ба ҳашар гуфт,
Корро сар кард бо устод.

Мавиз омад, нон омад,
Гўшту обу дон омад.
Чандин неъмат ин деҳ,
Рӯи дастархон омад.

Кори бино авҷ гирифт,
Мардум чу баҳр мавҷ гирифт.
Ин ҳашари якмоҳа,
Дар матбуот дарҷ гирифт.

Тўрақул Ҷумъа сардор,
Ҳидоятullo саркор.
Абдуллои Машар ҳам,
Аз Тошканд омад бисёр.

Кор ба сифат анҷом ёфт,
Аҳли макон имкон ёфт.
Бо ғайрати Ҳайдарқул,
Қасри дониш бунёд ёфт.

Аз район вакил омад,
Чанд каси фозил омад.
Тадбиркори Чаканди,
Бо шодии дил омад.

Ин маркази таълим шуд,
Даргоҳи муаллим шуд.
Ба аҳли фазли тоҷик,
Мактаби бас азим шуд.

ДОДАР

Ба додари марҳумам Файзулло

Кучо рафти, биё, бинам, ба дидан омадам, додар.
Ба чашми чори хуншорам ба дидан омадам, дорад.

Чаро мотамсаро гашта зану фарзанди ту, додар,
Сияҳпӯшу ҷигарбирёну абгор гаштааст хоҳар.

Миёнбанду азодоранд ҳама хешу табор акнун,
Чи кардиою чи гаштию кучо рафти, бигӯ, додар?

Мақоми дилкушои ту қадамҷои падарҷонам,
Даромадгоҳи остонат зиёратгоҳи дӯстонам.

Иномуллои танҳоят азизаст бар дилу ҷонам,
Чу Ёлмасҷону Гулнору чу Барноҷони ҷононам.

Чаро раҳме накарди ту ба Муҳтарои дилдорам,
Кучо рафти, биё, бинам, ба дидан омадам, додар.

Бо чашми чори хуншорам ба дидан омадам, додар.

Кани Раънои ҳуснободу Файзулло уқочонам?
Кучо рафту ниҳон гардид Мубоширчони хандонам?

Кучо рафтанд Ҳидоятхону Домуллои хушхонам?
Ба танҳои бимондаст ин хоҳарчони дилоромам.

Ба Дилбарчон бидеҳ, сабру қаноатро, Худоҷонам,
Кучо рафти, биё, бинам, ба дидан омадам, додар.

Бо чашми чори хуншорам ба дидан омадам, додар.

Қади шамшоди Файзулло аён дар назди чашмонам,
Рӯҳи поки Сайидулло азиз аст бар дилу чонам.

Биё, Нарзи, қироат кун ба рӯҳи ёру дӯстонам,
Ба рӯзи маҳшараш бинам ба чашми зори гирёнам.

10 сентябри соли 2000.

МЕКУНИ

Эй бародар, ин қадар ту шӯру афгон мекуни,
Бар мани мискин мисоли зулми султон мекуни.

Ман надонам ин қадар қабру ситам аз баҳри чист,
Бар замири дил маро оташ фурузон мекуни.

Ман чи кардам ё чи гуфтам, ки ба сад қаҳру ғазаб,
Чашмҳои бастаамро зору гирён мекуни.

Халқ гӯяд: «як мавизро чил қаландар хӯрдааст»
Аз барои молу мулки беш тўфон мекуни.

Коми ноқис ширинасту хона обод мекунад,
Талхкомонро ту аз бас зери дандон мекуни?

Баски мулки дил харобаст, мондаам дар кунҷи ғам,
То саҳар базму маишат бо рақибон мекуни.

Ранги зардам аз хазонам муждағони медиҳад,
Чун кунам, ки боз ҳам ту заъфаристон мекуни.

Ақлу идроку тамизам медурахшад дар ғазал,
Субҳи Нарзиро чаро ту торикистон мекуни?

16 ноябри соли 1963.

ОМАД МОҶИ РАМАЗОН

Дар шонздаи ноябр омад моҳи рамазон,
Нуру чароғи раҳмат бар ҷумлаи хонадон.

Ин тўҳфаи худованд бар уммати Муҳаммад,
Пешвоз гирем онро монанди ҳар мусулмон.

Си рӯз мўҳлат дорад моҳи шариф дар ин ҷо
Бо эҳтиром дорем ҳам пир, ҳам ҷавонон.

Бо омади рамазон бар хонаву ба манзил,
Меҳру саховат омад, бошед хуш, азизон.

Гофил нагашта ҳаргиз, панҷ вақт намоз бихонем,
Бо тоату ибодат, баҳри савобу имон.

Шому саҳар бихеста, ифтор кунем бо ҳам,
Бардам шуда дар ин маҳ, ёбем шифову дармон.

Ризқу рӯзи меборад аз ҷониби худованд,
Бо неъмат илоҳи пур мегардад дастархон.

Дар айёми ҳамин маҳ, фитри рӯза бояд дод,
Бар масҷиду бечора аз ҳар ҳавли, ба ҳар ҷон.

Баъд аз намози рӯза, ид мекунад халоиқ,
Ба арвоҳи марҳумон, Нарзи мехонад қуръон.

Соли оянда ин сон боз Рамазон меояд,
Илоҳи, ояд ҳар сол ин моҳи шариф, ёрон.

13 ноябри соли 2001.

МАКТУБ

Бахшида ба 2500–солагии Истаравшан

Истаравшан аз азал мулку макони мо туи,
Чаннати рӯи замини тоҷикони мо туи.

Эй гули рӯи замини тоҷикони тоҷдор,
Пири барнои азизу ҷовидони мо туи.

Мо ба тӯи биступанҷ асринаат дорем фахр,
Биступанҷ асри дигар ҳам меҳрубони мо туи.

Бар тамошои ҷамолат омадем аз шарқу ғарб,
Бар шимолу ҳам ҷануб сокинзамони мо тӯи.

Талли Муғи сарбаландат сайргоҳи мардумон,
Идгоҳи мустақил бар мӯъминони мо, туи.

Ин қадар ҳусни расо дода туро парвардигор,
Моҳи мо, маҳтоби мо, шаъми шабони мо туи.

Боғу бўстону чаманзорат басе мафтун намуд,
Боғи мо, бўстони мо, ҳам гулситони мо туи.

Дона – дона лаълу гавҳар мечакад аз коми ту,
Ширину шаккар туи, шарбатфишони мо туи.

Х Х Х

Аз шуои ҳусни ту, партав барад шамсу қамар,
Нури чашмони азизу ҳурлиқои мо, туи.

Аҳли маънии ҳаёту маърифат хонанд туро,
Саъдиву Фирдавсиву Сомониҳои мо, тӯи.

Бар мақоми таърихи ту фахр дорад аҳли даҳр,
Бедилу Ҷоми, Навои, Ҷавҳарии мо, туи.

Бо Самарқанду Бухорову Хучандат ҳамсафи,
Туғралу Айни, Камоли Лутфиҳои мо туи.

Боқиву Мирзои ман меҳмони ту мешуд гаҳе,
Ҳавзи Морон сайқали меҳмонсарои мо туи.

Аз сари мӯи сафедат чори шуд оби Зулал,
Бар сару пову тане некӯдавои мо туи.

Сугду Хатлон, Помиру Кӯлобу Фарм пушту паноҳ,
Тоҷикистон, сарвари қавми расои мо туи.

Биступанҷ садсолагиат зиндаву поянда бод,
Истаравшан, доимо меҳригии мо туи.

Истаравшан, биступанҷ асру замонат чун гузашт,
Гуфт Нарзи зинда бош, аз бас бақои мо туи.

ЗАҲМАТКАШ

Чумла махлуқи замину осмон аз ҳикматаш,
Доми ризку рӯзиашро мечашад аз раҳматаш.

Кӯҳу дарёву чаманро офарид аз рӯи лутф,
Бе сутуне оламе пайдо шуда бо ҳимматаш.

Солу моҳу рӯзу шаб, шамсу қамар дар гардиш аст,
Чун бино кард одамиро? Қоилам бар қудраташ.

Он чиро, ки офарид ӯ меҳри ҳуфти додааст,
Турфа – турфа шеваҳоро дида ман дар ҳайраташ.

Чашми ибрат баркушою разм кун бар кори чарх,
То ки боши лоиқу шоиставу арзандааш.

Талху ширин бигзорад умр, бо ғаму дарду алам,
Рӯзи маҳшар чун шавад аҳволи ин шармандааш?

Ғофилонро рав хабар кун ман – маниро бас кунанд,
Одаме, ки кард неки хуш шуд аз лутфи хушаш.

Ранҷи беҳад мекашад Нарзи барои васли ёр,
Бар висолаш кай муяссар мешавад заҳматкашаш?
соли 1969.

МИРЗОИ МАН*

Қомати зебои ту, Мирзои ман,
Дидаи бинои ту, Мирзои ман,
Рангаки барнои ту, Мирзои ман,
Қисмаки танҳои ту, Мирзои ман,
Шуд хазон аз баҳри ҳифзи ин Ватан,
Нест бодо он фашизми бекафан!

Дар раҳи ту чашми зорам чор буд,
Рӯзу шабҳо нолаам бисёр буд,
Гуфта будам марди нангу ор буд,
Бар фашизми лаънати хундор буд.
Аз кучо кобам туро, Мирзои ман?
Аз кучо ёбам туро Мирзои ман?

Қотилонро қатл кардан лозим аст,
Қисмашонро маҳв кардан лозим аст.
Нест бодо, чунки Гитлер золим аст,
Сад қасос андар дили мо доим аст.
Хун ба хуну чон ба чон, Мирзои ман,
Мегирам албатта, чон, Мирзои ман,

Ваҳ, бачам, гӯям, чигар бирён шавад,
Нола созам оламе гирён шавад.
Он фашизми лаънати сарсон шавад, —
Каллаи Гитлер ҳама талқон шавад,
Ин Ватан осудаву шодон шавад,
Аҳли меҳнат дар ҷаҳон посбон шавад,
Хун ба хуну чон ба чон, Мирзои ман,
Мегирам, албатта, чон, Мирзои ман!

МАРҶОНА

Ба абераам Марҷонаҷон

Мулчоки Маккатулло тасбеҳи дасти ҳоҷи,
Авлоди поки Қози, абераҳои Нарзи.

Райҳонсифат Марҷона ба Раҳбару Шаҳодат,
Ҳар ду чу чони ширин, набераҳои чони.

* Мирзо Азимов — аз гузари Масҷиди Сафеди шаҳри Истаравшан.

Олимаи замона ин нури чашми Ҷамшед,
Нигораву Маҳбуба нури чароғи Бахти.

Армон намонд ба Нарзи, Мубашираш ҳаёт аст,
Ҷонам фидои Ҷаббор, Раҳмат бимонд ба неки.

Оқилаи замон буд Марҳамату Ҳабиба,
Нигар расид ба ҳафтод набераву абера.

Авлоди Мирхалилро шодон намуд Умри,
Муатгару Дилбарҷон раҳмат хонанд ба Баҳри.

декабри соли 2001.

ХУШ ОМАДИ, БАҲОРИ

Марҳабо, фасли баҳор, хуш омади,
Шеърӣ ман бар ту нисор, хуш омади,

Чанд сармову баҳор аз умр рафт,
Навбаҳори беғубор, хуш омади.

Соли истиқлоли тоҷик дар ҷаҳон,
Баҳри иқболу барор, хуш омади.

Мо ба истиқболи нек омодаем,
Ту ба иқболи нигор, хуш омади.

Пою иқдоми ту бас бахтовар аст,
Бар замини майсазор, хуш омади.

Лолазору сабззорон интизор,
Ёри деҳқони диёр, хуш омади.

Маҳсули бисёр мерӯяд зи ту,
Тӯтиёи чашми чор, хуш омади.

З – эътиқоду бовари Нарзи басо,
Гӯямаш, беихтиёр, хуш омади!

АССАЛОМ

Ба ҳаштодсолагии Разиуллоҳи Абдуллозода (Расми)

Ассалом дӯсти киромии кабир,
Дӯсти хушсурату некӯзамир.

Шоири ширинкаломи ин диёр,
Андалеби хушкалому хушнафир.

Соли ҳаштодат, хушо бар сад расад,
Шеърҳо гӯи писанду дилпазир.

Истаравшан дар парастории туст,
Соҳиби иқболу баҳти беназир.

Аҳли миллат баҳри истиқлоли мулк,
Рӯху нирӯ мегирад аз панди пир.

Адлу инсофу диёнат рух намуд,
Субҳи озоди дамид аз баъди дер.

Мадҳи Расмиро ба ҳарфи Нарзи хон,
Ҳаст ибрат бар ҳама барнову пир.

июли соли 1992.

ДЎСТАМ

Ба хотири Расми (Разиуллоҳ Абдуллозода)

Рафт Расми аз ҷаҳони бебаҳо бо номи пок,
Оби чашмонам бирехту синаҳо шуд чок — чок.
Дод аз дасти аҷал, ки кард ёронро ҳалок,
Ҳасрато, гаштам ҷудо, танҳо бимондам дар фироқ,
Ҷисми поки Расмиро дорам суроғ аз зери хок.

Чанд гаҳ будем мо дӯсти азизу меҳрубон,
Ҳурмату иззат мудоми буд андар байнамон.
Лафзӣ поку шаҳдбахшаш бештар буди ба ҷон,
Ҳасрато, гаштам ҷудо, танҳо бимондам дар фироқ,
Ҷисми поки Расмиро дорам суроғ аз зери хок.

Неку бадҳои замонро дида будем мо баҳам,
Талху ширинии онро дида будем мо баҳам,
Пас чаро бигзошт ё моро ба зери бори ғам,
Ҳасрато, гаштам ҷудо, танҳо бимондам дар фиरोқ,
Ҷисми поки Расмиро дорам суроғ аз зери хок.

Ё ба шогирдони хубаш дошт афзун эътибор,
Ҳарфҳояш буд тоза, маъниҳояш бегубор,
Неъматӣ серҳосилаш бахшид моро низ бор,
Ҳасрато, гаштам ҷудо, танҳо бимондам дар фиरोқ,
Ҷисми поки Расмиро дорам суроғ аз зери хок.

Булбули боғи чаманзори Ватан рафт бар кучо?
Шоири ширинкалому шамъи фан рафт бар кучо?
Истаравшан, андалеби хушсухан рафт бар кучо?
Ҳасрато, гаштам ҷудо, танҳо бимондам дар фиरोқ,
Ҷисми поки Расмиро дорам суроғ аз зери хок.

Килки ё рамзи сухан дар зарварақ, пайдо буди,
Дурри завқу маъни онро доимо барҷо буди,
Аҳли назм ёро мудом ошиқ, мудом шайдо буди,
Ҳасрато, гаштам ҷудо, танҳо бимондам дар фиरोқ,
Ҷисми поки Расмиро дорам суроғ аз зери хок.

Хоби шаб гашти ҳаром чанде зи чашми хунфишон,
Ҳеч ороми надод дар бистарам арвоҳашон.
Дидам андар хоб, Нарзи, боғи ҷаннат ҷояшон,
Ҳасрато, гаштам ҷудо, танҳо бимондам дар фиरोқ,
Ҷисми поки Расмиро дорам суроғ аз зери хок.

МАДҲИ ДИЁР

Чаканди ман, чи хушманзар, аҷаб боду ҳаво дорад,
Дар оғӯшаш чу замзам чашмаи оби шифо дорад.

Агар хоҳӣ, биёву манзили моро тамошо кун,
Ки боғу бўстони дилрабову дилкушо дорад.

Равон аст андар он рӯди равон чун шарбати ҷаннат,
Ки дар ҳар чор фасли сол нӯши ҷонфизо дорад.

На танҳо оби ҳамчун нуқраи он марҳами қонҳост,
Замини зарнисораи низ боре хушғизо дорад.

Дар он ҳам булбулу ҳам тўтиву ҳам қумри мехонанд,
Зи савту сози онҳо субҳу шоми дилрабо дорад.

Агар меҳмочи ин манзил ба тобистон шави, бини
Чи неъматҳои шаҳду шаккарине хони мо дорад.

Яқин гарди ба ҳусни нозанинони деҳаам дилбанд,
Басо дўшизағону дилбарони маҳлиқо дорад.

Чароғи маърифат аз илму дониш нурборон аст,
Ҷама пиру ҷавони он ба қибла иқтидо дорад.

Дар ин гулшан азизу мўътабар бошанд инсонҳо,
Имому сўфиву эшон, сайиду хоҷаҳо дорад.

Агар аҳли Чаканд оянд ҷое ҷамъ, хоҳи дид,
Чи фарзандони соҳибдил, ҷавонони расо дорад.

Ватан аз фозилону орифони он ҳаменозад,
Раҳим Вансету Фаҳриддин китоби бебаҳо дорад.

Самарқанду Бухорову Хуҷанд ўро саробонанд,
Ба номи Истаравшан шоҳшаҳри шаҳрҳо дорад.

Бинозам носиру нозими онро, баски аз эшон,
Қалам мўъҷизаҳое, балки эъҷози раво дорад.

Марав аз хонаи аҳли чаканди бе лаби ноне,
Ки ҳар як хонаи ў обу нони бобаҳо дорад.

Илоҳо, банда – Нарзиро расон бар хоки пой дўст,
Ки андар орзуи дўстон дар лаб дуо дорад.

АСАДУЛЛО

Ба рўзи таваллуди набераам.

Ассалом, эй, нури чашми меҳрубон,
Сарвари боғу гулистони замон.

Аввалин фарзанди неки Санчарам,
Давлати беинтиҳоям дар ҷаҳон.

Узви қалби Қозиву' Нарзи туи,
Лаъли хандону хуши ин хонадон.

Лутфи Ҳақ, ҳасти ба мову Холбиби,
Олиму доно шави, боши амон?

ФИҒОН АЗ ДАСТИ МАРГ

Дўстон дорам фиғону нолаҳо аз дасти марг,
Рӯзу шаб, шому саҳар гириям басо аз дасти марг.
Одамиро мебарад, во ҳасрато, аз дасти марг,
Нест дар олам вафо, дорам ҷафо аз дасти марг.
Мекашам умре чунин бори азо аз дасти марг,

Не Сикандар монда не Фиръавну Бўзаҳли лаин,
Андар ин олам на Ҳотам монд, не Қорун яқин.
Ҳазрати Одам каниву Шоҳу Султони матин.
Нестанд ин гуна ҳам пайғамбари рӯи замин,
Ин ҳама рафтанд бар дорулбақо аз дасти марг.

Тақягоҳам ҷумла рафту мунису ҳамдам намонд,
Авлиёву анбиёву Довуду Адҳам намонд.
Чорёри босафову Маҳдуми Аъзам намонд,
Он Сулаймони замону паҳлавон Рустам намонд.
Оре, оре, мекунад Нарзи садо аз дасти марг.

ПАНД

Агар марди, мабур ризқи фаноро,
Ба дар ояд, макун хораш гадоро.
Гадо буди шаҳаншоҳи ҷаҳоне,
Фалак мӯҳтоҷ бинмудаш ба доне.

Амал ҷовид не, асло ба олам,
Фақирона бизи, эй некодам.

*Номи бобои Лутфулло Асадулло Қози будааст.

Зи дорои машав мағрур, ҳаргиз,
Киз — он бо дасти холи рафт Ҳотам.

Кучо Искандару Дорову Темур,
Ду газ такфин бипӯшиданд дар гӯр.
Машав дилбанди чизу моли дунё,
Қаноат кун ба доди Ҳақ таолло.

Ба ранчи дасти худ ёби лабе нон,
Макаш миннат зи номардони даврон.
Бигир илму ҳунар аз аҳли дониш,
Ки аз илму ҳунар дарёби имон.

Агар хушном хоҳи буд дар олам,
Бикун неки, ба кас, бар кулли одам.
Ҳазар кун аз бади, аз бад буларҳез,
Дилеро ранҷу озоре мадеҳ низ.

Ба талхиву мусибатҳои Нарзи,
Бишав ҳамдам, агар марди, азизам.
Маҷӯ аз дӯстони нек дури
Напечи то ту бар дарде, азизам.

ҚАЛАМ

Қалам резад ҷавохирҳои ҳикмат,
Ҷавохирҳои хушполои ҳикмат.
Қалам тухми суҳан пошад ба олам,
Сиришта андар обу лои ҳикмат.

Қалам резад гулоб аз қалби покат,
Дурахшон мешавад э — он субҳу шомат.
Қалам гӯяд баёни арши аъло,
Намонад қиссаи олам ба комат.

Қалам мушқилкушои аҳли олам,
Ҷиловаширо бидорад насли одам.
Баду неки ҷаҳонро менависад,
Баён созад паёми асли одам.

Қалам гўяд бидеҳ фармони саркор,
Баҷо орам тамоми сирру асрор.
Баду неки ду олам дар лаби ман,
Зи чашмонам бирезад ашк бисёр.

Назар бинмо ба гулзори чаманҳо,
Ба бозори муҳаббат карда савдо.
Қалам бошад назаргоҳи илоҳи,
Раси аз он ба мақсадҳои оли.

Кушодам дафтари бахту саодат,
Супорам қалби покамо ба ғоят.
Худованди карим ёри расонад,
Ба ин роҳи дароз бахшад иноят.

Қалам гуфто, матарс аз ман, азизам
Ба тасвири маконат азм бинмо.
Агар хоҳи Чакандатро шукуфон,
Бикун Нарзи, ба васфаш шеър иншо.

КАМТАР МАКУН

Эй худо, як бандаро камтар макун аз ину он,
Ақлу идроке бидеҳу бахти иқболи калон.

З – он ки доди нури чашмам, мекунам шукрона бас,
Ризқу рўзиам фаровон соз мисли дигарон.

Меҳри илму маърифатро ҷо бикун дар қалби ӯ,
Моҳири илму ҳунар бинмояш андар ин замон.

Аз тариқи меҳнати шоиста ризқ чидан хуш аст,
Гумраҳу нодон надорад эътибор дар ин ҷаҳон.

«Рўзгор оинаро мўҳтоҷи хокистар кунад»,
Бесабаб асло набуд ин ҳикмати донишварон.

Сарфи бореҷа ба кас ҳаргиз намеорад шараф,
Нобуди ранҷ оварад бар хонадони одамон.

Ганҷро беҳуда пошидан гуноҳ аст дар ҳадис,
Зор гардад оқибат исрофгар бар обу нон.

Чун дарахти хушки беҳосил надорад эътибор,
Марди беилму ҳунар андар миёни оқилон.

Нури имон деҳ ба Нарзи, эй худованди карим,
Рӯзи маҳшар то нагардад лол ўро ин забон.

ТАСВИРИ ДЕҲАИ ЧАКАНД

Зодаам дар деҳаи тоҷикзабонони Чаканд,
Сарзамини нозанину анбарафшони Чаканд,
Зарзамини зарфишону нурборони Чаканд,
Дар диёри беғубору чашмасорони Чаканд,
Дар миёни гулшану гулзору бўстони Чаканд.

Гавҳари поки Ватан гўям ҳамезебад варо,
Гулшану боғу чаман гўям ҳамезебад варо.
Анбарин бўи хушаш бошад ба сад дардам даво,
Беадад шаҳду шакар оби шифои чашмаҳо,
Дар баҳорон роҳати дил, роҳати ҷони Чаканд. _

Аз қадим аст Истаравшан додари аз ў калон,
Бо Хучанду Панҷакент ҳаммаслакасту ҳамзабон.
Бо Бухорову Самарқанд улфати дорад ҳамон,
Тоҷикистони азизам ҳамнафас доим ба он,
Тоҷики гўянд ҳам ўзбекзабонони Чаканд.

Аз дили кўҳи баланд оби равон сар мезанад,
Бар миёни боғу бўстон солу маҳ пар мезанад.
Гаҳ ба дашту гаҳ ба саҳрои азим дар мезанад,
Навбаҳор ояд агар даҳчанд шар – шар мезанад,
Атрафшонаст наврӯзу баҳорони Чаканд.

Мардумонаш аҳли илму донишу ҳикмат буданд,
Олиму фозил ҳама, шоистаи ибрат буданд.
Бар ҳазорон кор омил, аскари меҳнат буданд,
Марду зан, пиру чавон бо иззату ҳурмат буданд,
Инқилоб аз байн бурд он даври даврони Чаканд.

Могу мулку ганҷо якбораги гардид тамои,
Мамлакат гардид хароб аз дасти нодону авом.
Бар Сибиру Кавказу зиндон ҳамеронданд мудом,
Аҳли миллатро ба дасти золимон карданд ином.
Инқилоб бинмуд ҷудо аз нури чашмони Чаканд.

Аз намозу рӯза, оёту ҳадис маҳрум шудем,
Ҳам зи масҷиду зи мазҳаб чун зи ҳис маҳрум шудем.
Аз ҳама расму русуми хештан маъдум шудем,
Аксаран дар деҳаву шаҳри дигар мазлум шудем.
Ҳайфи умр ки раҳ надоданд дар дабистони Чаканд.

Қиблагоҳи мўътабар—Муллоасад аълам буданд,
Бо амиру бо вазиру хону бек ҳамдам буданд.
Ҳам имому муфтиву ҳам қозни аъзам буданд,
Мардумони деҳаро ҳаммаҳраму марҳам буданд.
Сад дарег гаштанд дур аз мулки ҷонони Чаканд.

Айби фарзандон чи буд, ки мезаданд бо нўги по,
Доду фарёди ятимон чок карди синаро.
Таънаву таҳқир намуда раҳ надоданди ба мо,
Беибо хешу табор ноне намедоданд, чаро?
Инқилоб овард чандин ранҷ бар ҷони Чаканд.

Баъди ҳафтаи соли умрам сар бизад ошкораги,
Даргузашт айём бозистиву ҳам бечораги.
Авҷ бигрифт бозсози, наъра зад якбораги:
СССР парканда шуд чун мурғаки паркандаги,
Мустақил гардид яъне Ўзбекистони Чаканд.

12 январи соли 1996.
Корвонсарой Хавос.

ШАБИ ҲИЖРОН

Агар кўшам ба қатли хасм замон андешае дорад,
Аз он ки он ба қасди ман ниҳони тешае дорад.

Зи тугёни рақибонам ҳаросе нест, лек афсӯс,
Дарахти макри агёрам ҳазорон решае дорад.

Даруни синаи зорам чу қалби лолаи саҳро,
Ба хун олуда гардида, ту гўи ранҷае дорад.

Ба мавҷи баҳр агар афтам, шабехун мезанам рўзе,
Валекин чархи качрафтор бад харпанҷае дорад.

Шаби ҳичрону субҳу шом менолам ба даргоҳаш,
Ки аз фарёду афғонам ҳарифе нашъае дорад.

Ҷавони рафту бар бўстони умри мо дигар н—ояд,
Замон арчи чу мо худро ҳазорон гушнае дорад.

Ба ибриқи майи Нарзи намерезад шакар Нўъмон,^{*}
Намедонад, ки дар пири чунин лабташнае дорад.
16 декабри соли 1970.

ВАТАН

(Бахшида ба рўзи Конституцияи Ўзбекистон)

Ватан мулку диёри хубэҳсон,
Ватан боғу чаманзору гулистон.
Ватан меҳригиёи ҳар ду чашмон,
Ватан сад қисса, чандин шеъру дастон,
Ватан шаъну шараф бахшад ба инсон.

Ватан завқи беҳин бахшад ба қалбам,
Сурури ростин бахшад ба қалбам.
Ту гўи ангубин бахшад ба қалбам,
Ватан ороми дил, осоиши чон,
Ватан шаъну шараф бахшад ба инсон.

^{*}Мулло Нўъмон Ганизодаи ўроғтеппаги—дўсти шоир.

Ватан дилбар бувад доим ба одам,
Чу дил дар бар бувад доим ба одам.
Сару гарвар бувад доим ба одам,
Ватан пушти паноҳи кулли ёрон
Ватан шаъну шараф бахшад ба инсон.

Ватан – Модар бинои ҷовидон аст,
Зи меҳри ӯ ҷудо будан гарон аст.
Ҷудои з – он, ҷудои з – ошён аст,
Ватан волотарин уммеду армон.
Ватан шаъну шараф бахшад ба инсон.

Ватан, эй нанги даврони азизам,
Ватан, эй шавкату шони азизам.
Ватан, эй марҳами ҷони азизам,
Ватан, эй Ўзбекистон, Ўзбекистон,
Ватан шаъну шараф бахшад ба инсон.
8 декабри соли 1994.

ИЛТИҶО

Ба вақти авҷи суҳбатҳо фақиронро ба ёд оред,
Гаҳи озодии дилҳо асиронро ба ёд оред.

Агарчи дар қафас нестам, наям ҳам марди озод,
Чу аз по мефитед он гаҳ далеронро ба ёд оред.

Биҳамдулло ҳамебошам саломат то ба ин айём,
Дуогӯйи шумо ҳастам, дуоҷӯро ба ёд оред.

Қадам ранҷида месозед агар бар кулбаи эҳзон,
Шумо Нарзиш шеърӯ дostonгӯро ба ёд оред.
22 июли соли 1969.

МЕШУДАСТ

(Дар сўгвории фарзандам Қудратуллоҷон)

Даҳри дерин доимо бадаҳду паймон мешудаст,
Тифли навзо чашм кушода маҳву ҳайрон мешудаст.

Чархи каҷрафтор ҳар дам каҷравиҳо мекунад,
З – ин сабаб дилҳои мардум пур зи армон мешудаст.

Гар ба сахрои муҳаббат по ниҳад маъшуқи зор,
То расиданҳо ба манзил сӯхта бирён мешудаст.

Баски султони замони адлу инсоф пос дор,
Доди золихро надоди, мулк вайрон мешудаст.

Нест ҳочат бар дарахти каҷ сарою хонаро,
Чапми мардумро биафтад сахт ранҷон мешудаст.

Чун зи дастат неки ояд, бад макун бар душманон,
Рӯ ба рӯ афтада мони, сад пушаймон мешудаст.

Эй табиб, аз ҳоли мо ҳам гоҳ – гоҳе гир хабар,
Ҷумла одам оқибат бо хок яксон мешудаст.

Доғи фарзандро набинад дар куҳансоли падар,
Мушти пар дар кулба ў Яъқуби Канҷон мешудаст.

Нарзи, бар коми фалак афтада акнун нури чашм,
Сабр кун, ки нест чора, ҷумла нолон мешудаст.
15 июли соли 1969.

ШАМОЛИ ХАВВОС

Аҷоиб хислате дорад шамоли якрави Хаввос,
Зи сӯи шарқи офтоби ба ногаҳ мекунад парвоз.

Пас аз ғуничини маҳсули деҳқони ба по хезад,
Чу банди ҷав зи по афтад, намоям истироҳат боз.

Гули бодому шафтолу биларзад ҳам намерезад,
Анору себу шафтолу ба бозорҳо шавад дартоз.

Зимистони диёрамро ҳамеша мўътадил созад,
Гаҳе ў дар ғазаб бошад, шавад бо хоку гил анбоз.

Варо бегонаи ин манзил асло хуш намедорад,
Мани такҷои, лекин дорам ўро эй басо ихлос.

Чарогоҳи азими мо на сар дорад, на поёне,
Зимистону баҳористони ин ҷо баҳри чорво соз.

Агар ногаҳ хунук афтад ба боғу ҳавливу бўстон,
Шамол меҳезаду онро мулоим мекунад э — эъҷоз.

Ҳазорон мошину роҳи рутубатноки поездро,
Ҳамон лаҳза равон созад шамоли зудраи Хаввос.

Ба бўрону ба тўфону шамоли ӯ кунад одат,
Ки ҳар як хислаташ доруст андар сурати ихлос.

Аё Нарзи, чаро васфи шамолатро баён карди?
— Намудам васф аз он, ки варо ман мекунам эъзоз.

22 феввали соли 1997.

ДИЛ ҲАМЕША

Дил ҳамеша сўҳбати он ёри ҷонон хостаст,
Маҳрамию ҳамдамии зулфи райҳон хостаст.

Мушкил андар шоми ҳичрон зиндагии ошиқон,
Қалби сўзон умрҳо шамъи шабистон хостаст.

Чашми ошиқ дар раҳи маъшуқа бошад интизор,
Интизори э — он гули бадаҳду паймон хостаст.

Миҷа мерӯбад раҳашро, об мепошад ду чашм,
Кабки хушрафтор ҳудро дур аз он хостаст.

Торҳои мӯи мо андар ҷавони шуд сафед,
Тири барҷомондари ӯ кай ба сомон хостаст?

Нарзиё, хуни чигар гаштам зи ҷабру гулрухон,
Дар фироқи гул зи ҷони булбул афгон хостаст.

3 декабри соли 1970.

НАСИХАТ БА ФАРЗАНД

Эй писар, бар мардумон хушхоҳи кун, дар ҳар қадам,
Мӯнису ҳамдам шаву ҳамроҳи кун, дар ҳар қадам.

Он касеро дӯст дон, ки ёри ҷон гардад туро,
В – аз бадон парҳез, худогоҳи кун, дар ҳар қадам.

Бар фақирон таънаву бар мазлумон шиддат макун,
Доди ночорон шунав, ҳамрози кун, дар ҳар қадам.

Бар зи по афтодагон ҳиммат бикун, шафқат намо,
Маъюсу мӯхтоҷро ҳам рози кун, дар ҳар қадам.

Бо амал мағрур машав, сармояро ҳорис мабош,
Ину он ғам оварад, худдори кун, дар ҳар қадам.

Доми ризқат бигзарад бо ранҷи дастат, ғам махӯр,
Миннати нокас макаш, подори кун, дар ҳар қадам.

Дар замона талху ширин, ранҷу ғам ояд ба кас,
Ғофил асло э – ин машав, хушёри кун, дар ҳар қадам.

Гӯ суҳан санҷида, шаҳду шаккар афзо базмро,
Бар ҳама халқи Ватан рав, ёри кун, дар ҳар қадам.

Илму санъат пеша кун, ноқис машав, гӯли макун,
Баъди ман, ҷони падар, султони кун, дар ҳар қадам.

Панду андарзи ман, оре, нест кам аз дурру ганҷ,
Панди Нарзиро шунав, қурбони кун, дар ҳар қадам.

27 январӣ соли 1970.

САРГУЗАШТ

Ман ба дарёи ғам афтодам ҳанӯз аз кӯдаки,
Домани хушкам нашуд тар э – интиқому гандаги.

Шоҳу султони замонам гумраҳи карданд бас,
Мамлакат гардид вайрон, гашт гум пояндаги.

Олиму фозил намонд эман зи ранчи бардавом,
Нозимону носирон дар зери чаҳ қон кандаги.

Масчиду меҳробу мазҳаб баста шуд бар миллатам,
На имому сӯфи монду на азони бандаги.

На саиду хоҷа монду пири дастгирон бирафт,
Бою эшон сарбасар аз ин ватан по кандаги.

Он қадром чабру ситам, дарду аламҳоям расид,
Бар худо биспурдаму кардам илоҷи зиндаги.

Ғаҳ ба наҳри пурталотум сарнагунам кардаанд,
Ҷаҳ таоло дастгирам шуд зи чоҳи гандаги.

Қиблагаҳ — мулло Асад аълам буданд андар фунун,
«Айб»ашон ин дар Бухоро хондаанд аз баччаги.

Шаш маҳу ҳафт сол аз дидори ӯ гаштам ҷудо,
Муттасил линҳон буданд дар масҷиди фарғонаги.

Ҷар гаҳе чун тўҳмати хушки рақибон авҷ дошт,
Ман ба шаҳру деҳаҳо мерафтам аз бегонаги.

Дуди оҳам печ дар печ, оташ афрӯхт дар фалак,
Сӯхта хокистар бишуд ҳам ҳавливу ҷӯби хари.

Чакра — чакра хуни дил мерехт аз қону чигар,
Лолагун мешуд замин аз хуни чашмам бингари.

Доду фарёдам ба гӯши холиқи қудрат расид,
Хислате дидам зи он ки бар сар омад сарваре.

Ўзбекистон мустақил шуд, фаҳр дорам ман аз он,
Рӯзи истиқлоли он шуд зодрӯзи дигаре.

Ҷайфи ҳаштод соли умрам даргузашт амсоли бод,
Сеяки он бесари буд, оқибат омад сари.

БА ДЎСТАМ ПИРИМҚУЛ МАВЛОНОВ

Эй, дўсти гироми, бар ту гўям ин калом,
Бар туви бар аҳли байт – нури чашмонат салом!
Дўсти дерину азизам, гў чи ҳол дори кунун?
Ман дуоят мекунам, бовар бикун ҳар субҳи шом.
Тансиҳат будан ба инсон давлати кулл асту бас,
Шоду хуррам мезиҳи, нони ҳалол бошад таом...
Бо қаноат сарбаланду аз тамаъ бош дар ҳазар,
Худшиносон будаанд мобайни халқ эҳтиром.
Давлати ғамхўр ба мо нақде муқаррар кардааст,
Мерасад бар мову то ҳастем нагардад ҳеч тамом.
Сулҳу осоиш эй кош барқарор бошад ба даҳр,
Чоҳкан зери чоҳ шавад аз ҳаққ чу бошад интиқом.
Сўҳбататро ёд кардам, эй, Пиримқул, додарам,
Фозиле чун ту надидам дар Ироқу Чину Шом.
Нарзии солхўдаро чандест фаромўш кардаи,
Кош як сўҳбат кунем аз субҳи содиқ то ба шом.

РАФТА БИН

Илтиҷо дорам сабо, ороми ҷонро рафта бин,
Марҳами рози дилиошuftачонро рафта бин.
Аҳду паймону вафо ў худ фаромўш кардааст,
Бевафоиҳои он номехрубонро рафта бин.
Ранҷи ҳичронам кушад аз моҳи тобон нест хабар,
Ҳар қучо кардаст сафар, сарвиравонро рафта бин.
Устухони мо сафед хоҳад шудан дар ҳаҷри ў,
Нозу истиғнои он шоҳи ҷаҳонро рафта бин.
Бўи мушқу анбараш олам муаттар мекунад,
Гулбезиҳои ҷамоли беҳазонро рафта бин.
Пиру барной замон ошuftаи он симбадан,
Оҳи мову қаҳ – қаҳи соҳибқиронро рафта бин.
Нарзии пиронасар ошиқ бар ин даврон шудааст,
Шукргўиҳои он лири замонро рафта бин.

ХОТИРАИ ДЎСТОН

Дилам аз барги гул нозук намонаст сабру тоқатҳо,
Кучо рафтед, биёед, эй, шамъи маҳфили сўҳбатҳо.

Ҳама рафтад маро монда ба зери чархи бибунёд,
Зи ҳаҷри беамон моро намонда сабру тоқатҳо.
Падар – модар ба хок додан агар мероси дерин аст,
Чаро рафтад зи ман пештар ҳама додар ва хоҳарҳо?
Мани пиронасар гириям ба ҳаҷри он азизонам,
Худоё ку Мубоширу Баҳрию ва Дилбарҳо?
Магар тақдир қасде дошт алҳи Нарзии мискин,
Рабуд аз ман Ҷаббору Саидуллову Файзулло.
Кучо Чумъаназар ҳоҷи, кани он Бекназарҷонам?
Кани Яҳёи хушахлоқу Файбулло, Абдурахмонҳо?
Набичону Наимҷону Расулҷону Ҳасанҷон ку?
Кани Маҳмуд, Ҳаёт – Ҳайдар, Раҳим Аҳмеди зуккоҳо?
Дишаб Етмиши қассобу Қодирқул ба хоб дидам.
Ки суҳбат доштанд ширин бо Муслмонқулу Ҳайдарҳо.
Каримберди ба Хаввосу Мукаррам монд ба Мирзочул,
Кучо Абдулқасид мулло ва ё он Мирзиёи мо?
Ба хоб дидамки, дар чаннат қанор андар қанор бошанд,
Яке Ҳамдам, дигар Бозор, Мазбуту Абдуқайюмҳо.
Худоё, нури имонро ба Нарзи низ муъссар кун.
Маро беҳ охир зи нозу неъматӣ дунё.

ХУШ ОЯДАМ

Бӯи мушку анбари фасли баҳор хуш оядам,
Мӯниси рози дили бозътибор хуш оядам.

Зиндаги омехтаи шодиву ғамҳо будааст,
Андалеби хушнавои лозазор хуш оядам.

Ман ба ин пиронасар аз ишқи хубон ориям,
Сайру гашти кӯҳсору бешазор хуш оядам.

Пириву бемори худ бо ҳам бародар будаанд,
Меҳрубонии табиби ҷоннисор хуш оядам.

Кунҷи узлат чун ба рӯям байти дунё бастааст,
Ҳамнишини мӯнису ҳам ғамбарор хуш оядам.

Обрӯ ву давлати пири насибам гаштааст,
Қадришиносихои халқи бовиқор хуш оядам.

Шукргӯиҳои Нарзи ҳикмате дорад, шунав,
Мадҳи ин даври замон шому наҳор хуш оядам.

БА НАБЕРААМ ШАҲЗОД

Интизори ту будам, хуш омади, Шаҳзоди ман,
Муждаи мавлуди ту маҳкам кунад бунёди ман.

Ҳафти январь як ҳазору нӯҳсаду ҳафтоду панҷ,
Дида равшан кард Инобат – нури чашм гулшоди ман.

Боз омад як писар як наррашери ин замон,
Ҳам бияфзод наслҳоям дар сафи авлоди ман.

Бахту иқболу саодат кош ёри ӯ шавад,
Номи некаш боқи монад дар сафи аҷлоди ман.

Кӯшишам он аст, ки гардад соҳиби илму ҳунар,
Шояд ӯ гардад пас аз ман соҳиби эҷоди ман.

Номи некашро ба номат Нарзи монанд карда гуфт:
Гар ту Фарҳоди замони, ӯ шавад Шаҳзоди ман.

СУХАН ГҶЯМ ШУНАВ...

Сухан гӯям шунав, эй, нури чашмам,
Ман аз имону инсоф дур нарафтам.

Ба мардум неки кардан буд шиорам,
Ҳама умрам ба неки сарфа кардам.

Бароям шишаи номус азиз буд,
Ҳалоли баҳри ман оши лазиз буд.

Дилозори дидам гарчи фаровон,
Ду чашмам аз алам гашт гарчи гирён—

Ба неки ман бади шарманда кардам,
Ҳама ноаҳл ба лутфам банда кардам.

Гаҳе талху гаҳе ширин гузашт умр,
Вале бо адлу инсоф дар гузашт умр.

Чу Нарзи дар амал собитқадам бош,
Ба некони ҳаҳон ту ҳамқадам бош!

БАРГАШТ БА ВАТАН

Соли панҷоҳу сеюм бозомадам ба Ховос,
Ҳамватанони дерин гирифтандам пешвоз.

Имомназар маориф, марди пурдони ориф,
Маро ба кор таъин кард ба деҳаи Мирлатиф.

Бо як ҷаҳон уммед рафтам ба он коргоҳ,
Карвонсароӣу Ховос гардид ба ман қароргоҳ.

Бигзашта буд ду кам чил аз умру дар бисотам,
Чизи дигар надоштам ғайр аз хату саводам.

Саъду Саиду Чобир ёрони чони буданд,
Дар он тангдастиҳо ёри ба ман намуданд.

Бо меҳнати ҳалолам ман мулк кардам обод,
Дар гӯшаи харобе боғу чаман шуд обод.

Хони мурод кушода додам ба халқ ошу нон,
Аз ин толеъи баланд розиям ман човидон.

ДУХТАРИ КЎҲСОР

Гулруҳе дидам миёни ин чаман,
Ў на хур, баалки паризоти Ватан.

Дар қаду қомат аҷаб ҳайратфизо,
Теги абру, тири мижгон ҷонфизо.

Ду лаб як нистаи хандида гӯё,
Буте чун ў ҷаҳон нодида гӯё.

Пур аз шаҳду шакар гӯё ки комаш.
Асал чаккад ба гуфтор аз каломаш.

Нисори ҳусни оламгир шавад ҷон,
Ба як бўса фурӯшам дину имон.

Агар васлаш шавад моро муяссар,
Надорем мо тамаъ аз оби Кавсар.

Чу Нарзи шуд гуломи як нигоҳаш,
Фалакро сина бишқофтаст оҳаш.

МУНДАРИЖА

Зулисонайн шоир	3
I. Манзилим обод эзур	5
Хато қилма	5
Тўзим берсин Оллоҳим	5
Болангдан бохабар бўл	6
Нарз айлайин жонимни	6
Девона қилиб кетди	7
Келгил, баҳор	7
Келди Рамазон ойи	8
Кўзларим гирён этма кўл	8
Меҳру муруввати бор	8
Маҳаллам	9
Янгича «ёр – ёр»	10
Сарви равоним келса гар	11
Не гуноҳи бор экан?	11
Қил ибодат эрталаб	12
Беморлигим билмасмисан?	12
Садоқатли бўлгил анга	13
Қондошларим	13
Уялгайму?	13
Соғлиқни асранг	14
Ҳажрида	14
Қўл очиб, омин қилинг	15
Кетармиз оқибат бир кун	15
Мирлатиф бобом хотираси	16
Марсия	16
Фарзандларим	17
Калиш хусусинда ҳажв	18
Манзилим обод эзур	18
Яратганга минг шукр	21
Ўзбекистон тўйига	21
Юртбошимиз туфайли	22
Ҳаёт йўлим	23
Қарвонсарой масжиди таърифиди	24
Қатагон	24
Нодонларни тергайлик	25
Озод Ватанда яйрайлик	25
Гуллар ичра раънодирсан	26
Жудолик	26
Мен билмаган инсон экан	27

Шайтондан ҳам ёмондирсан	28
Умрим давомчилари	28
Логинлик сафдошларимга	29
Аламларга ташлаб кетдинг	29
Кураш муборак!	30
Йўқлов	31

II. Ман ҳочии давронам

Тухми арзан ниғаҳ дор	32
Ман ҳочии давронам	36
Аз ман бирафт ду ғамхор	36
Духгарони Истаравшан	37
Насиҳат	38
Омад ба ёд	39
Кани?	39
Биё	40
Мақтаби нав	41
Додар	42
Мекуни	43
Омад моҳи Рамазон	44
Мактуб	45
«Аз шуои ҳусни ту...»	45
Заҳматкаш	46
Мирзои ман	47
Марҷона	47
Хуш омади, баҳор!	48
Ассалом	49
Дўстам	49
Маҳди диёр	50
Асадулло	51
Фигон аз дасти марғ	52
Паңд	52
Қалам	53
Камгар макун	54
Тасвири деҳаи Чаканд	55
Шаби ҳичрон	57
Ватан	57
Илтиҷо	58
Мешудаст	58
Шамоли Хаввос	59
Дил ҳамеша	60

Насиҳат ба фарзанд	61
Саргузашт	61
Ба дӯстам Пиримқул Мавлонов	63
Рафта бин	63
Хотираи дӯстон	63
Хуш оядам	64
Ба набераам Шаҳзод	65
Сухан гӯям шунав... ..	65
Баргашт ба Ватан	66
Духтари кӯҳсор	66

АДАБИЙ БАДИИЙ НАШР

Нарзулло АСАДОВ

ЭҶСОН

(Ўзбек ва тожик тилларидаги шеърлар, ғазаллар)

Наشريёт директори
Нашр муҳаррирлари

Мунаввар Пардаев
Ҳасан Абдувоҳидов,
Паймон, Пайғом

Техник муҳаррир
Мусаҳҳиҳ

Лилия Ихсанова,
Баҳринисо Қўлдошева

Босмаҳонага 10 февраль 2006 й. топширилди. Босишга 11 февраль 2006 й. руҳсат этилди. Бичими 60x42 1/8. «Балтика» гарнитураси. Нашр табоғи —4,5. Адади 1000 нусха. Буюртма №572

Сирдарё вилоят босмаҳонасида чоп этилди. Гулистон ш.,
Навоий шоҳкўчаси, 28.

«Зиё» нашриёти. Гулистон ш., Навоий шоҳкўчаси, 5.

WWW.NATLIB.UZ

WWW.NATLIB.UZ